

KENNISCENTRUM SOCIALE INNOVATIE

Werken aan inclusie, veiligheid en rechtvaardigheid

Onderzoeksrapport Samen Koersen op Nieuwe Kansen (SKONK)

Een beschrijving van een pilot gericht op het versterken van de weerbaarheid van jongvolwassenen met een LVB tegen de aanzuigende werking op criminaliteit en LVB-vakmanschap van forensische professionals.

Widya de Bakker, MSc.
Dr. Andrea Donker
Dr. Violaine Veen

Datum: 27 oktober 2023

© Hogeschool Utrecht,
Utrecht, oktober 2023

Bronvermelding is verplicht.
Vereenvoudigen voor eigen gebruik
of intern gebruik is toegestaan.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
2.	BESCHRIJVING SKONK	5
	2.1 Doelen en opzet.....	5
	2.2 Doelgroep	7
3.	BESCHRIJVING PILOT	8
	3.1 Werving	8
	3.2 Selectie	9
	3.3 Gestarte trajecten.....	9
4.	ONDERZOEK PILOT	11
	4.1 Oorspronkelijke onderzoeksvragen.....	11
	4.2 Onderzoeksopzet.....	12
	4.3 Gegevensverzameling en – verwerking.....	15
5.	RESULTATEN	16
	5.1 Respons.....	16
	5.2 Traject 1	16
	5.3 Traject 2	22
	5.4 Traject 3	27
	5.5 Traject 4	31
6.	CONCLUDEREND EN AFSLUITEND	36
	BRONNENLIJST.....	37
	BIJLAGEN	38
	Bijlage I: Topiclijst cliënt	39
	Bijlage II: Topiclijst reclasseringswerker	40
	Bijlage III: Topiclijst ervaringsdeskundige.....	43
	Bijlage IV: Topiclijst trainer.....	46
	Bijlage V: Praatplaat bij topiclijst.....	49
	Bijlage VI: Startmeting, vragenlijst cliënt	51
	Bijlage VII: Startmeting, vragenlijst reclasseringswerker	53
	Bijlage VIII: Tussentijdse meting, vragenlijst cliënt	59
	Bijlage IX: Tussentijdse meting, vragenlijst reclasseringswerker	61
	Bijlage X: Tussentijdse meting, vragenlijst ervaringsdeskundige	64
	Bijlage XI: Tussentijdse meting, vragenlijst trainer	66
	Bijlage XII: Nameting, vragenlijst cliënt	69
	Bijlage XIII: Nameting, vragenlijst reclasseringswerker.....	73

Bijlage XIV: Nameting, vragenlijst ervaringsdeskundige	78
Bijlage XV: Nameting, vragenlijst trainer.....	83
Bijlage XVI: Overzicht ingevulde vragenlijsten per traject	89

1. INLEIDING

Samen Koersen op Nieuwe Kansen (SKONK) is een nieuwe interventie die zich richt op jongvolwassenen met een licht verstandelijke beperking (LVB) die betrokken zijn geraakt bij criminele activiteiten (Zwinkels, Van Reijssen en Staijen, 2021). Er is sprake van een LVB wanneer iemand een IQ heeft tussen 50 en 70 en een beperking in de adaptieve vaardigheden, zoals conceptuele, sociale en praktische vaardigheden (Douma, Hoekman & Merkus, 2017). Veelvoorkomende kenmerken bij deze doelgroep zijn, onder andere, dat zij moeilijker intenties en gevolgen op lange termijn kunnen overzien, behoefte hebben aan sociale bevestiging, gevoeliger zijn voor groepsdruk en makkelijker te beïnvloeden zijn. Daarbij is er vaak een gebrek aan pro-sociale rolmodellen. Dat maakt deze doelgroep kwetsbaar voor de zuigende werking van criminaliteit en dat zij een verhoogd risico lopen om in aanraking te komen met justitie (Vrij, Kaal & Bernard, 2018; Snell et al., 2009).

SKONK is ontwikkeld door Humanitas DMH en Universiteit van de Straat (UvdS). De interventie bestaat uit minimaal zeven interactieve sessies voor jongvolwassenen met een LVB én zijn/haar begeleider.¹ Tijdens deze sessies wordt door middel van verschillende opdrachten en oefeningen gewerkt aan het weerbaarder maken van jongvolwassenen met een LVB tegen de aantrekkingskracht van criminaliteit en het professionaliseren van begeleiders bij het begeleiden van deze doelgroep. Kenmerkend voor SKONK is dat trainers van Humanitas DMH en ervaringsdeskundigen van UvdS samen de sessies verzorgen. Daar waar trainers van Humanitas DMH kennis en expertise hebben op het gebied van LVB-problematiek, wordt dit aangevuld door ervaringsdeskundigen van UvdS die ervaring met en kennis hebben over het criminele circuit. Door het combineren van professionele en ervaringskennis is de gedachte dat beter aangesloten kan worden op de beleavingswereld, leerstijl en intellectuele vermogens van de jongvolwassene (Zwinkels, Van Reijssen en Staijen, 2021). Dit is conform het responsiviteitsbeginsel, één van de basisprincipes voor effectieve interventies in het gedwongen kader (Andrews & Bonta, 2010).

Vanuit het Koers en Kansen programma van het Ministerie van Justitie en Veiligheid is een subsidie toegezegd om de interventie SKONK als pilot te gaan uitvoeren. Daarbij moest onderzocht worden of het korte termijn doel wordt behaald, of (indien dat niet mogelijk is) een proxy daarvan. Hoewel de interventie oorspronkelijk was bedoeld voor jongvolwassene met een LVB en hun begeleider in zorginstellingen en reclasseringsorganisaties, is de pilot vanuit het Koers en Kansen programma alleen gekoppeld aan reclasseringsorganisaties.

Het bereiken van de doelgroep van de pilot kostte veel meer tijd en moeite dan vooraf was ingeschat. Hierdoor was de start van de pilot met meer dan een jaar vertraagd en heeft het onderzoek langer geduurd. Uiteindelijk zijn zes van de beoogde 25 trajecten gestart, waarvan vier trajecten volledig zijn doorlopen. Hoewel niet alle onderzoeksvragen beantwoord konden worden, is geprobeerd om op basis van de verzamelde informatie te beschrijven hoe deze trajecten zijn verlopen en wat de ervaringen van de betrokkenen waren. In de volgende hoofdstukken vindt u achtereenvolgens een beschrijving van de doelen en opzet van de interventie, de werving en selectie van deelnemers voor de pilot, de oorspronkelijke en gehanteerde onderzoeksvragen en -opzet, de bevindingen per traject en een slothoofdstuk.

¹ Het gaat hierbij om een begeleider die in het kader van door de rechter opgelegde voorwaarden vanuit een zorginstelling of reclassering bij de jongvolwassene is betrokken.

2. BESCHRIJVING SKONK

2.1 Doelen en opzet

Het doel van SKONK is tweeledig (Zwinkels, Van Reijssen & Staijen, 2021):

- 1.) Jongvolwassenen met een LVB meer (in)zicht geven en bewust maken van eigen gedrag en vaardigheden, om signalen beter te leren herkennen en de weerbaarheid tegen de aantrekkingskracht van criminaliteit te vergroten, en daarmee op lange termijn bij deze doelgroep recidive te voorkomen of reduceren.
- 2.) Begeleiders effectiever maken in de begeleiding van deze groep jongvolwassenen door hen bewust te maken van de valkuilen en mechanismen die bij deze doelgroep (en specifiek bij hun eigen clientèle) een risico met zich mee brengen op dader/slachtofferschap.

Op basis van bovengenoemde hoofddoelen zijn voor de zeven bijeenkomsten afzonderlijk de inhoud en doelen uitgewerkt, zie Tabel 2.1. Deze opzet kan gezien worden als een richtlijn en is niet vaststaand. Wanneer een jongvolwassene met een LVB bijvoorbeeld moeite heeft met het verwerken van informatie en meer herhaling of tijd nodig is, dan is het mogelijk om het aantal bijeenkomsten uit te breiden en/of doelen op maat te stellen. Richtlijn was dat de bijeenkomsten tweewekelijks gepland zouden worden. Na afronding van het traject ontving de cliënt een 'SKONK-certificaat' (Zwinkels, Van Reijssen en Staijen, 2021).

Tabel 2.1: Inhoud en doelen per bijeenkomst (overgenomen uit: Zwinkels, Van Reijssen & Staijen, 2021)

Bijeenkomsten	Inhoud	Doelen jongvolwassene	Doelen professional
(1) Kennismaking en introductie	*Intake *Kennismaking *Risicotaxatie (FARE, RISc of SAVRY afhankelijk van leeftijd) *IQ indicatie (eventueel afname SCIL)	*Inhoud van het programma is helder *Verwachtingen t.o.v. de jeugdige zijn helder	*Inhoud van het programma is helder *Verwachtingen t.o.v. de professional zijn helder *Intensiteit begeleiding wordt besproken
(2) 'LVB experience'	*Inzicht in LVB problematiek *De wereld van LVB ervaren	*Een gedeelde ervaring waardoor verbinding ontstaat	*Ervaren hoe de "LVB wereld" is *Een gedeelde ervaring waardoor verbinding ontstaat
(3) LVB en de werking van criminaliteit (1)	*Inzicht relatie criminaliteit en LVB problematiek *Kennis over criminele netwerken *Aandacht beschermende factoren	*Bewustwording van de risico's die criminaliteit met zich meebrengt *Bewustwording van ronselcultuur die heerst binnen criminele netwerken *Leert wat beschermende factoren	*Meer inzicht in de werking van criminele netwerken *Leert welke ronselmethodes er in worden gezet bij jong volwassenen met een LVB *Leert wat de

		zijn *Meer zicht op triggers	beschermende factoren van de jeugdige is en kan die bekrachtigen.
(4) LVB en de werking van criminaliteit (2)	*Uitwerken casus *Begin <i>signaleringskaart</i> omtrent triggers recidive	*Bewustwording van de risico's die criminaliteit met zich meebrengt *Bewustwording van ronselcultuur die heerst binnen criminele netwerken *Leert wat beschermende factoren zijn *Meer zicht op triggers	*Meer inzicht in de werking van criminele netwerken *Leert welke ronselmethodes er in worden gezet bij jong volwassenen met een LVB *Leert wat de beschermende factoren van de jeugdige is en kan die bekrachtigen.
(5) Weerbaar(der) tegen criminaliteit	*Maken van een signaleringskaart *Omgaan met bepaalde triggers *Aandacht voor blinde vlekken	*Bewustwording triggers *Handvatten hoe om te gaan met triggers *Erkenning en herkenning van triggers	*Bewustwording triggers *Kennis over een signaleringskaart *Aandacht voor blinde vlekken bij jeugdige
(6) Hoe gaat het in de praktijk?	*Rollenspel *Visualiseren van triggers *Specifiek op casus jeugdige	*Meer inzicht in ronselmethodes *Eigen triggers in kaart *Meer bewust eigen handelen *Generaliseren van kennis	*Observeert en maakt zo nodig onderdeel uit van rollenspel *Meer inzicht in ronselmethodes *Kennis voor oefenmomenten buiten project om
(7) Afsluiting of nog even door?	*Reflectie *Evalueren gestelde doelen *Actueel houden gemaakte signaleringskaart *Op maat kijken naar eventueel vervolgbijsamenkomst	*Plan om signaleringskaart actueel te houden * Op maat kijken wat nog nodig is in de verdere begeleiding	*Op maat kijken wat nog nodig is in de verdere begeleiding

Op basis van deze opzet (Tabel 2.1) is voor de trainers en ervaringsdeskundigen een draaiboek ontwikkeld waarin per bijeenkomst de opdrachten of oefeningen met tijdsindicatie, rolverdeling tussen trainer en ervaringsdeskundige, beschikbare tools, en aandachtspunten zijn beschreven. In dit draaiboek is te zien dat vijf van de zeven bijeenkomsten worden begeleid door de trainer en ervaringsdeskundige samen. Het gaat hierbij om de eerste, vierde, vijfde, zesde en zevende bijeenkomst. De tweede bijeenkomst (LVB experience) wordt door de trainer begeleid en de derde bijeenkomst (LVB en de werking van criminaliteit (1)) door de ervaringsdeskundige.

Ter voorbereiding op de interventie kregen trainers en ervaringsdeskundigen een fysieke map met daarin het draaiboek en de bijbehorende benodigde tools en materialen bij de opdrachten. Daarbij zijn er drie trainingsdagen georganiseerd: één voor de trainers, één voor de ervaringsdeskundigen en één voor beiden samen. Doel van deze trainingsdagen was kennismaking tussen ervaringsdeskundigen en trainers, en het bespreken van de doelen, opzet en ieders rollen. Vanwege

de lange tijd tussen de trainingsdagen en de start van de pilot, hebben de trainers en ervaringsdeskundigen vlak voor de start van de trajecten nog een opfriscursus gehad.

2.2 Doelgroep

Omdat de interventie zich richt op jongvolwassenen met een LVB om hen weerbaar te maken tegen ronselpraktijken, sluit de interventie het beste aan bij personen die vermogensdelicten en/of drugsdelicten hebben gepleegd en/of bepaald delictgedrag hebben laten zien dat onder de categorie overig delictgedrag valt (conform de FARE, 2016). Personen die een delict hebben gepleegd in ofwel de categorie seksueel delictgedrag ofwel huiselijk geweld behoren niet tot de doelgroep, aangezien ronselpraktijken hierbij vaak niet of minder aan de orde is (Zwinkels, Van Reijssen en Staijen, 2021).

Inclusiecriteria voor deelnemers interventie zijn als volgt:

1. De jongvolwassene heeft een IQ-score tussen de 70 en 85 of er zijn sterke vermoedens van een LVB o.a. vastgesteld door dossierscreening en de afname van de SCIL.
2. De jongvolwassene is bij de start van het traject tussen de 16 en 27 jaar.
3. De jongvolwassene heeft één of meerdere delicten gepleegd in een categorie zoals beschreven in het projectvoorstel en is in aanraking geweest met politie en/of justitie.
4. Er is sprake van een strafrechtelijk kader en/of de jongvolwassene moet aan voorwaarden voldoen.
5. Deelname aan de interventie vereist een samenwerking tussen begeleider en jongvolwassene van minimaal vier maanden vanaf aanvang van het project.

Exclusiecriteria voor deelnemers interventie:

1. Jongvolwassenen waarbij een GHB-, Opiaten- of heroïneverslaving op de voorgrond staat.
2. Jongvolwassenen waarbij psychiatrische problematiek op de voorgrond staat, zoals psychotische klachten of schizofrenie en/of een ernstige cluster B persoonlijkheidsstoornis.
3. Jongvolwassenen met ernstige seksuele afwijkingen en/of gedragingen.
4. Jongvolwassenen met een gestoorde agressie regulatie die dreigend of daadwerkelijk gewelddadig gedrag vertonen.
5. Jongvolwassene en/of begeleider geeft geen blijk van enkele vorm van motivatie tot gedragsverandering.

3. BESCHRIJVING PILOT

Doel van de pilot was om met 25 trajecten te starten. Dit doel werd voor de start van de pilot vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst tussen Humanitas-DMH, Universiteit van de Straat, Stichting Verslavingsreclassering GGZ en William Schrikker Groep. Er zouden 20 trajecten gestart worden bij Stichting Verslavingsreclassering GGZ en vijf trajecten bij de William Schrikker Groep.

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke activiteiten zijn uitgevoerd om de doelgroep te bereiken en hen te laten deelnemen aan de pilot.

3.1 Werving

Werving en selectie van deelnemers van de pilot werd gedaan door de drie projectleiders van de interventie SKONK in samenwerking met de beleidsmedewerkers en managers van de twee reclasseringsorganisaties. Om draagvlak te creëren voor de pilot zijn online en fysieke team overleggen van reclasseringswerkers bezocht. Daarbij werd het doel en de opzet van de pilot SKONK uitgelegd. Vervolgens werd aan de reclasseringswerkers gevraagd om cliënten die aan de inclusiecriteria voldeden aan te melden. Er zijn ook flyers voor toezichthouders en cliënten uitgedeeld en op de locaties achter gelaten. Deze waren bedoeld als reminder en voor cliënten als extra hulpmiddel om deelname aan de pilot met de cliënt te bespreken. De aanmeldingen bleven achterwege, ook na meerdere herinneringen. Vervolgens is op basis van het cliëntregistratiesysteem van de Stichting Verslavingsreclassering GGZ gezocht naar cliënten die in aanmerking kwamen voor de interventie. Deze reclasseringswerkers van deze cliënten zijn door zowel de beleidsmedewerker als de manager van de Stichting Verslavingsreclassering GGZ benaderd met het verzoek om de cliënt aan te melden. Daarnaast werd het gebied waar de pilot uitgevoerd zou worden uitgebreid van Amsterdam met de locaties Amersfoort, Hilversum en Utrecht.

Tijdens een overleg met de projectleiders en betrokken beleidsmedewerkers werden de omstandigheden en weerbarstige praktijk waarin de pilot geïmplementeerd moest worden besproken. Hierbij kwam naar voren dat er weinig draagkracht onder reclasseringswerkers leek te zijn om deel te nemen aan de pilot. Een beleidsmedewerker gaf aan dat reclasseringswerkers in de post-covid periode een hogere caseload en hogere werkdruk ervoeren door hoog ziekteverzuim en personeelwisselingen. Daarnaast leek er ook weinig draagkracht onder cliënten te zijn. In die periode waren de wachtlijsten in de GGZ lang, waarbij reclasseringswerkers een toename in omvang en ernst van de problematiek onder cliënten ervoeren. Andere redenen waren dat er vanuit de rechter meerdere voorwaarden waren opgelegd of door (ernstige) gezondheidsproblemen. De gehele set van de inclusie- en exclusiecriteria (o.a. leeftijd, LVB en bepaald delictgedrag) maakten het eveneens lastig om de doelgroep van de pilot te vinden. Wanneer een cliënt aan één of twee criteria niet voldeed, werd besproken of de interventie mogelijk toch wel passend was voor de cliënt. Het criterium leeftijd (tussen 16 en 27 jaar) werd, afhankelijk van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de cliënt, bijvoorbeeld ruimer genomen.

De hierboven beschreven wervingsprocedure heeft langer dan een jaar geduurd. Dit heeft geleid tot 17 aanmeldingen. Hiervan waren 13 aanmeldingen afkomstig vanuit de Stichting Verslavingsreclassering GGZ en vier aanmeldingen vanuit de William Schrikker Groep.

3.2 Selectie

Na aanmelding van een cliënt volgde een screeningsprocedure. Om inzicht te krijgen in mogelijke contra-indicaties, vulde de reclasseringswerker een vragenlijst in en belde één van de projectleiders van de pilot met de betreffende reclasseringswerker. Doel van deze screening was om onder andere duidelijk te krijgen of er sprake was van beïnvloeding op straat of door anderen, en of er sprake was van een licht verstandelijke beperking. Bij een vermoeden van een LVB werd met de reclasseringswerker besproken of de SCIL, een screeningsinstrument om een LVB vast te stellen op basis van intelligentie, afgenomen kon worden. Daarna werd op basis van het delictgedrag en woonplaats van de cliënt gekeken welke ervaringsdeskundige het beste gekoppeld kon worden aan de cliënt.

Op basis van het registratiebestand van de aanmeldingen en screeningsprocedure die door de projectleider van de pilot werd bijgehouden is te zien dat 11 van de 17 aanmeldingen niet zijn gestart, vanwege:

- Kenmerken van de cliënt die niet passend waren bij de doelgroep:
 - huiselijk geweld of zedendelict (3x)
 - geen LVB na afname SCIL (1x)
- Kenmerken van de cliënt die wel passen bij de doelgroep, maar een start niet mogelijk was vanwege:
 - no-shows tijdens het toezicht, gebrek aan motivatie en/of weerstand bij cliënt (5x)
 - gezondheidssituatie van de cliënt (1x)
 - toezicht wordt bijna afgerond (1x)

3.3 Gestarte trajecten

Voortijdig beëindigde trajecten

Twee van de zes gestarte trajecten zijn voortijdig beëindigd, één bij de Stichting Verslavingsreclassering GGZ en één bij de William Schrikker Groep.

Eén traject is na twee bijeenkomsten gestopt. Uit een gesprek met de trainer bleek dat er een moeizame start was, omdat de cliënt twee keer niet is komen opdagen bij de bijeenkomst. Ook is de cliënt tijdens een bijeenkomst weggelopen, omdat het emotioneel was voor hem. Toen de reclasseringswerker daarna voor een langere periode ziek werd, heeft het traject stil gelegen. Er is vervolgens een gesprek geweest met de reclasseringswerker die het toezicht had overgenomen, maar toen is gezamenlijk besloten om het traject niet meer voort te zetten.

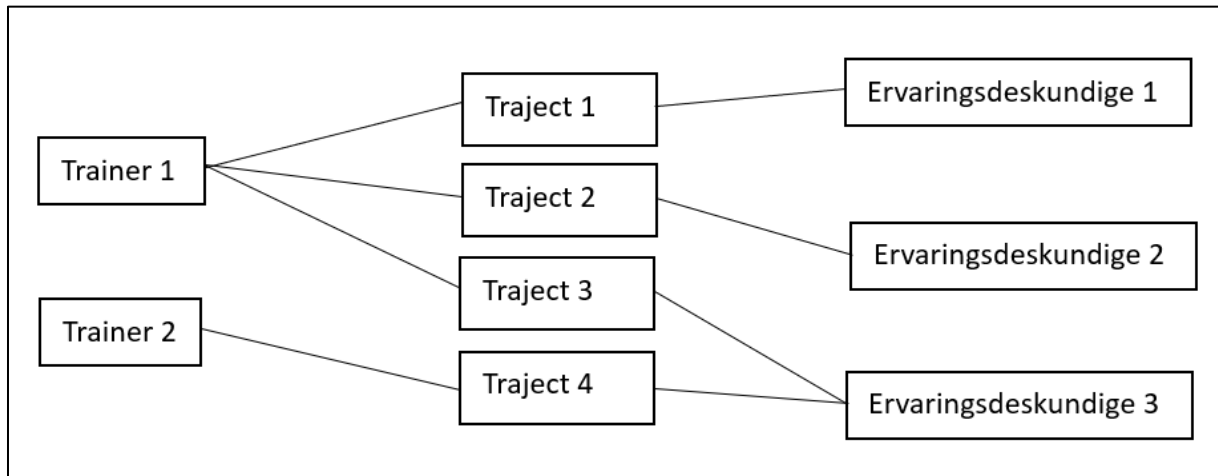
Het andere traject is na drie bijeenkomsten gestopt. Tijdens dit traject ging het minder goed met de cliënt en deelname aan de interventie werd daarbij teveel voor de cliënt. Volgens de trainer was deelname aan de interventie ook teveel voor de toezichthouder. Zij ervoer te weinig tijd of ruimte om deel te nemen aan de bijeenkomsten boven op haar caseload en ging tegelijkertijd minder werken, waardoor er nog minder ruimte was.

Volledig doorlopen trajecten

Vier van de zes gestarte trajecten zijn volledig afgerond. Drie van de vier afgeronde trajecten hebben plaats gevonden bij de Stichting Verslavingsreclassering GGZ in Amsterdam en één traject bij de Stichting Verslavingsreclassering GGZ in Utrecht. Bij de vier afgeronde trajecten waren 13 personen betrokken. Dit waren twee trainers, drie ervaringsdeskundigen, vier reclasseringswerkers en vier

cliënten. Een trainer heeft drie trajecten begeleid en een ervaringsdeskundige heeft twee trajecten begeleid, zie Figuur 3.1.

Figuur 3.1: Verdeling trainers en ervaringsdeskundigen over de vier afgeronde trajecten.

4. ONDERZOEK PILOT

4.1 Oorspronkelijke onderzoeksvragen

Doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in hoeverre de korte termijndoelen van de pilot SKONK behaald zijn en hoe de uitvoering van de pilot is verlopen. Daarbij waren voor de start van de pilot onderstaande onderzoeksvragen opgesteld:

Eerste doelstelling (Weerbaarheid verhogen van jongere):

1. In welke mate is de weerbaarheid van de jongvolwassene door deelname aan de pilot toegenomen, afgaande op de inschatting van de begeleider?
 - Twee weken na afronding van de interventie?
 - Drie maanden na afronding?
2. In welke mate is er samenhang in deze inschatting tussen de begeleider en de trainer?
3. Voor wie is de interventie wel en niet geschikt uitgaande van de inschatting van begeleiders, trainers en de ervaringsdeskundigen, en waarom?
4. Is er verschil in bovenstaande resultaten tussen de begeleiders afkomstig van de verschillende organisaties (bijvoorbeeld SVG, William Schrikker)?

Tweede doelstelling (LVB-vakmanschap professional):

5. In welke mate heeft de interventie geleid tot een toename in kennis van de dynamische criminogene factoren die tijdens de interventie naar boven kwamen, afgaande op de inschatting van de jongvolwassene en de begeleider?
 - In de weken tussen de bijeenkomsten?
 - Twee weken na afronding van de interventie?
 - Drie maanden na afronding?
6. In welke mate is er samenhang in de inschatting binnen de dyade op alle momenten en tussen professionals in de weken tussen de bijeenkomsten?
7. In welke mate heeft de interventie geleid tot een toename in het bespreken van de dynamische criminogene factoren die tijdens de interventie naar boven kwamen, afgaande op de jongvolwassene en de begeleidend professional?
 - In de weken tussen de bijeenkomsten?
 - Een paar weken na afronding van de interventie?
 - Een aantal maanden na afronding?
8. In hoeverre is hierover consensus tussen begeleider en jongvolwassene in de weken tussen de bijeenkomsten?
9. Is er verschil in bovenstaande resultaten tussen de begeleiders afkomstig van de verschillende organisaties (bijvoorbeeld SVG, William Schrikker)?

Overkoepelende waardering interventie tijdens en na afloop:

10. Hoe hebben deelnemers de interventie ervaren?
 - In de weken tussen de bijeenkomsten?
 - Twee weken na afronding van de interventie?
 - Drie maanden na afronding?

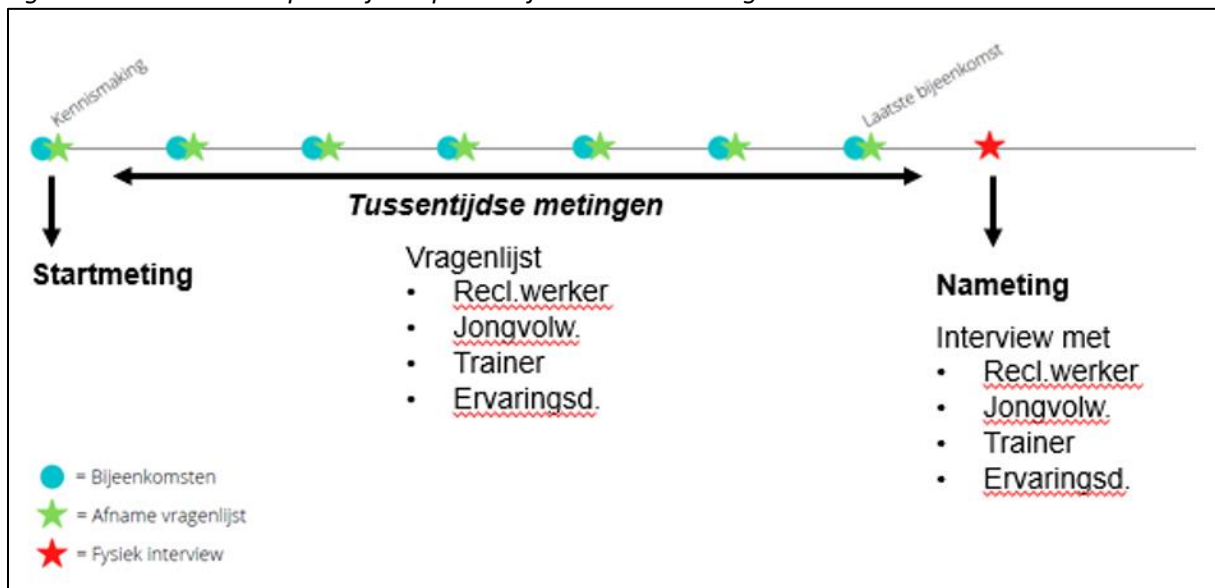
11. In hoeverre is hierover consensus tussen alle betrokken actoren in de weken tussen de bijeenkomsten en na afloop van de interventie?
12. Is er verschil in bovenstaande resultaten tussen de begeleiders afkomstig van de verschillende organisaties (bijvoorbeeld SVG, William Schrikker)?

Doordat er veel minder trajecten zijn gestart is een valide en betrouwbare beantwoording van de hierboven beschreven onderzoeksvragen niet mogelijk. Wel is geprobeerd om zoveel mogelijk informatie te verzamelen gericht op de oorspronkelijke onderzoeksvragen. De onderzoeksvragen die waren gericht op samenhang en verschillen tussen groepen personen of tussen organisaties (vraag 2, 4, 6, 8, 9, 11 & 12) konden niet worden beantwoord.

4.2 Onderzoeksopzet

Figuur 4.1 toont de onderzoeksopzet bij de oorspronkelijke onderzoeksvragen. Gegevensverzameling vond plaats op meerdere momenten. Bij de start- en tussentijdse metingen zijn vragenlijsten ingevuld door de reclasseringswerker, jongvolwassene, trainer en ervaringsdeskundige. Na afronding van een traject zijn de vier betrokkenen bij het traject geïnterviewd. In paragraaf 4.3 wordt de wijze van gegevensverzameling uitgebreider beschreven.

Figuur 4.1: onderzoeksopzet bij oorspronkelijke onderzoeksvragen

Start- en nameting

Doel van de start- en nameting was om inzicht te krijgen in hoeverre de korte termijndoelen van de pilot SKONK zijn behaald. Daartoe zijn de begrippen weerbaarheid en LVB-vakmanschap gedefinieerd en geoperationaliseerd.

Weerbaarheid is op basis van Movisie (2021) gedefinieerd als *het denk- en handelingsvermogen om op een constructieve en gebalanceerde wijze te kunnen omgaan met risicofactoren, negatieve invloeden en verleidingen voor delictgedrag*.

Om weerbaarheid te meten is onderscheid gemaakt in individuele en sociale factoren (Movisie, 2021):

- Individuele factoren:

- *Positieve identiteit*: het beeld dat iemand van zichzelf heeft (zelfbeeld, cognitieve component) en hoe iemand zich over dat beeld voelt (zelfwaardering, emotionele component).
 - *Sociale vaardigheden*: relaties en interacties met anderen aangaan en onderhouden
 - *Zelfregie*: het gevoel dat iemand invloed en controle heeft over diens eigen leven.
 - *Zelfregulatie*: het vermogen om bij tegenslagen, gedrag, aandacht, emoties en cognitieve processen te kunnen controleren.
- Sociale factoren:
- *Ondersteunende hulpbronnen*. Aanwezigheid van sociale relaties die bescherming bieden bij tegenslagen; positieve rolmodellen.

Tabel 4.1 toont hoe bovenstaande individuele en sociale factoren zijn vertaald naar indicatoren of stellingen. Ter aanvulling op bovenstaande factoren zijn een paar overkoepelende of algemene stellingen met betrekking tot weerbaarheid toegevoegd.

Weerbaarheid is lastig te meten bij jongeren met een LVB. Om die reden zijn factoren van weerbaarheid gemeten op basis van de inschatting die professionals hierover maken bij de start en na afloop van een traject.

Het tweede korte termijn doel van SKONK was gericht op LVB-vakmanschap van de reclasseringsprofessional. LVB-vakmanschap is in dit onderzoek vertaald naar:

- Kennis van criminogene dynamische factoren
- Bespreken van criminogene dynamische factoren
- Aansluiten bij de belevingswereld van de cliënt.

Tabel 4.1 geeft inzicht in de wijze waarop dit doel is gemeten.

Tussentijdse metingen

Doel van de tussentijdse meting was om inzicht te krijgen hoe de deelnemers de uitvoering van de bijeenkomsten hebben ervaren.

Op basis van de Richtlijn Effectieve Interventies LVB (De Wit, Moonen & Douma, 2011) is in dit onderzoek gekeken naar vier richtlijnen voor interventies voor jeugdigen met een licht verstandelijke beperking:

- Afstemmen van de communicatie
- Concreet maken van de oefenstof
- Voorstructureren en vereenvoudigen
- Veilige en positieve leeromgeving

Tabel 4.1: Operationalisatie algemene doelen SKONK

Algemene doelen	Factoren	Indicatoren	Bron:
Weerbaarheid jongvolwassene	Positieve identiteit	- Mijn cliënt heeft inzicht in eigen talenten en kwaliteiten - Mijn cliënt gelooft in eigen vaardigheden en mogelijkheden	Meijer & Winter-Kocak (2018); Movisie (2021)
	Sociale vaardigheden	- Mijn cliënt kan zijn/haar gedachten en gevoelens onder woorden brengen - Mijn cliënt durft zijn/haar grenzen aan te geven	
	Zelfregie	- Mijn cliënt heeft weinig controle over de dingen die hem/haar overkomen - Mijn cliënt denkt dat hij/zij weinig kan doen om belangrijke dingen in zijn/haar leven te veranderen - Mijn cliënt voelt zich hulpeloos bij het omgaan met zijn/haar problemen	Pearlin & Schooler (1987)
	Zelfregulatie	- Mijn cliënt kan voor zichzelf opkomen, als er iets gebeurt wat hij of zij niet wil.	Meijer & Winter-Kocak (2018); Movisie (2021)
	Ondersteunende hulpbronnen	- Mijn cliënt wordt gesteund door familie om op het rechte pad te blijven - Mijn cliënt wordt gesteund door een volwassene buiten de familie (rolmodel) om op het rechte pad te blijven - Mijn cliënt heeft pro-sociale vrienden	
	Algemeen / overkoepelend	- Mijn cliënt weet precies waar bij hem/haar de risico's liggen - Mijn cliënt kan criminele verleidingen weerstaan - Ik denk dat mijn cliënt gemakkelijk weer bij een delict betrokken raakt	
	Algemeen / overkoepelend	- Mijn cliënt weet precies waar bij hem/haar de risico's liggen - Mijn cliënt kan criminele verleidingen weerstaan - Ik denk dat mijn cliënt gemakkelijk weer bij een delict betrokken raakt	Menger (2018)
LVB-vakmanschap reclasseringswerker	Risico's herkennen	- Ik weet precies wanneer het risico bij mijn cliënt toeneemt - Ik begrijp precies wat de problemen van mijn cliënt zijn	Menger (2018)
	Risico's bespreken	- Ik kan met deze cliënt signalen van oplopend risico bespreken. - Ik kan mijn cliënt duidelijk uitleggen wat hij/zij moet doen en waarom dat goed is om te doen	
	Aansluiten bij belevingswereld cliënt	- Ik neem de tijd om mijn cliënt goed te begrijpen. - Ik houd rekening met de omstandigheden van mijn cliënt.	
	Algemeen / overkoepelend	- Met mijn hulp begrijpt mijn cliënt nu beter hoe hij/zij kan veranderen.	

4.3 Gegevensverzameling en – verwerking

Interviews

Alle interviews zijn aan de hand van een topiclijst (zie Bijlage I t/m IV) afgenomen door één vaste onderzoeker en bij een deel van de interviews was een student-assistent aanwezig om een verslag van het interview te maken. Intentie was om alle interviews face-to-face af te nemen. Door omstandigheden zijn drie van de elf geïnterviewden telefonisch of online via Microsoft Teams afgenomen. Dit ging om een telefonisch interview met een reclasseringswerker, twee keer een online interview met een ervaringsdeskundige en één online interview met een reclasseringscliënt. Daarnaast zijn twee trainers geïnterviewd op het kantoor van Humanitas DMH, twee reclasseringswerkers en twee cliënten op het reclasseringskantoor, één ervaringsdeskundige is op zijn werk geïnterviewd en één ervaringsdeskundige is in een horecagelegenheid geïnterviewd.

De interviews met trainers, reclasseringswerkers en ervaringsdeskundigen duurden ongeveer 45 tot 60 minuten. De interviews met de cliënt duurde ongeveer 30 tot 45 minuten. Voor de interviews met cliënten is er visuele ondersteuning ontwikkeld, zie Bijlage V, welke ook is gebruikt bij de interviews met trainers, ervaringsdeskundigen en reclasseringswerkers.

Alle interviews zijn na toestemming van de respondent opgenomen met een voicerecorder. De opnames zijn door middel van het programma Amberscript getranscribeerd. Twee student-assistenten hebben de interviewopnames opnieuw beluisterd en het transcript aangepast of verbeterd. Op basis van de transcripten is per traject een overzicht gemaakt met de antwoorden van de respondenten per topic of vraag. Op basis van dit overzicht zijn de antwoorden per topic met elkaar vergeleken en gerapporteerd.

Vragenlijsten

In de fysieke map (met draaiboek en benodigdheden per bijeenkomst, zie pag. 6) van de trainer waren voor iedere bijeenkomst papieren vragenlijsten en een envelop bijgevoegd, zie Bijlagen VI t/m XV. De trainer is vooraf door de projectleider van de pilot en onderzoeker geïnstrueerd om na iedere bijeenkomst de papieren vragenlijsten door alle deelnemers in te (laten) vullen. De invulduur van de vragenlijsten bij de start- en nameting was 5 tot 10 minuten en bij de tussentijdse metingen ongeveer 5 minuten. De ingevulde vragenlijsten werden vervolgens in een gesloten envelop verzameld door de SKONK-coördinator en periodiek kreeg de onderzoeker een stapeltje gesloten enveloppen retour.

De geretourneerde, ingevulde vragenlijsten zijn in het programma SPSS ingevoerd. Door het beperkte aantal trajecten en gegevens was het niet mogelijk om statistische analyses uit te voeren. Er is wel gekeken naar verandering op de stellingen van weerbaarheid en LVB-vakmanschap door middel van verschilsscores tussen de start en -nameting. Indien de gegevens beschikbaar waren zijn verschilsscores per stelling berekend door het antwoord op 5-punts-likertschaal bij de nameting minus het antwoord op dezelfde 5-punts-likertschaal bij de startmeting. De verschilsscores kunnen variëren van -4 tot en met -1 (negatieve verandering), 0 (geen verandering), en 1 tot en met 4 (positieve verandering). In totaal waren vier stellingen met betrekking tot weerbaarheid negatief geformuleerd. Deze stellingen zijn gehercodeerd voordat een verschilscore is berekend. Hierdoor hebben de verschilsscores bij alle stellingen of indicatoren dezelfde betekenis. Er is geen verschilscore berekend wanneer er geen antwoord is ingevuld bij de start- of nameting.

De deelnemers hebben bij de startmeting een informed consent gekregen en ondertekend.

5. RESULTATEN

In dit hoofdstuk wordt eerst de respons op de gegevensverzameling beschreven en daarna de analyseresultaten per traject.

5.1 Respons

Interviews

In totaal zijn 11 van de 13 respondenten geïnterviewd. Eén reclasseringswerker is niet geïnterviewd, omdat hij langdurig met vaderschapsverlof was en heeft om deze reden ook niet aan de laatste twee bijeenkomsten van de interventie deelgenomen. Daarnaast is een interviewafspraken met een cliënt niet door gegaan. Er is met de toezichthouder gezocht naar een ander moment, maar dat bleek niet meer mogelijk voor de afronding van het onderzoek.

Vragenlijsten

Een overzicht van de ingevulde vragenlijsten die weer terug zijn gekomen bij de onderzoekers is in Bijlage XVII toegevoegd. Tijdens het onderzoek heeft een trainer aangegeven dat het invullen niet altijd lukte, bijvoorbeeld wanneer een bijeenkomst was uitgelopen en deelnemers weg moesten naar een volgende afspraak. Een ervaringsdeskundige vertelde dat hij zijn map met vragenlijsten was vergeten mee te nemen naar de derde bijeenkomst die hij alleen begeleidde. Een reclasseringswerker gaf aan dat hem na afloop werd gevraagd om de vragenlijsten van de laatste drie bijeenkomsten in te vullen, maar vond dat niet zinvol vanwege een verminderde betrouwbaarheid van zijn antwoorden.

5.2 Traject 1

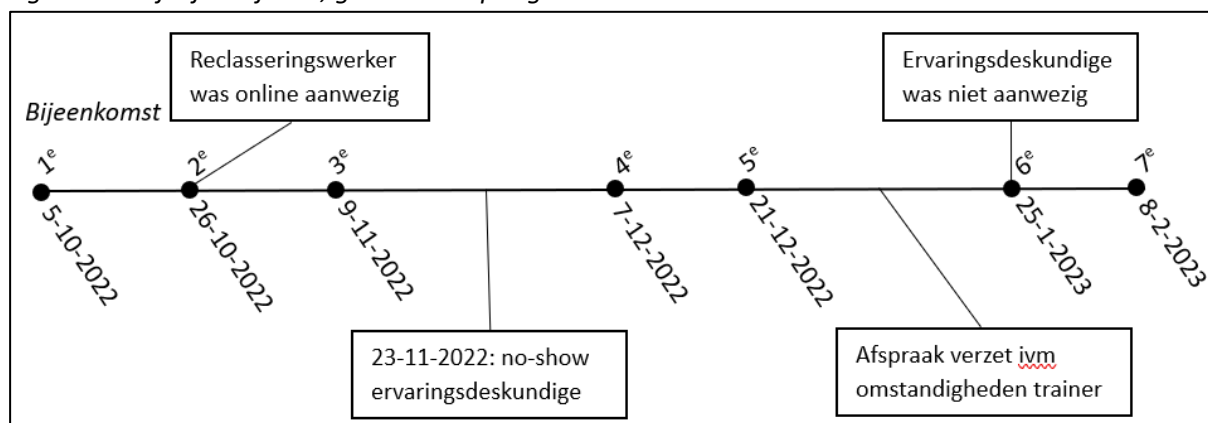
Kenmerken deelnemers

De reclasseringswerker en cliënt kennen elkaar ongeveer drie maanden bij de start van het SKONK-traject. De cliënt is man en 30 jaar bij de start van het traject. Zowel de trainer, ervaringsdeskundige en reclasseringswerker gaven bij de start van het traject aan dat de cliënt gemotiveerd was voor deelname aan het traject. Reclasseringswerker en cliënt waren het beiden eens met de stelling dat de cliënt in staat was om zijn gedrag te veranderen.

Kenmerken van het traject

Figuur 5.1 toont dat de tijdsduur tussen de eerste en zevende bijeenkomst ongeveer vier maanden was. Alle bijeenkomsten hebben plaatsgevonden op het reclasseringskantoor in Amsterdam. De meeste bijeenkomsten vonden tweewekelijks plaats. De vierde en zesde bijeenkomst zijn verplaatst in verband met een no-show van de ervaringsdeskundige en persoonlijke omstandigheden van de trainer. Bij de tweede en zesde bijeenkomst waren niet alle betrokkenen aanwezig. De reclasseringswerker heeft online deelgenomen aan de tweede bijeenkomst. Zowel de trainer als reclasseringswerker vonden dit achteraf geen handige vorm en zouden dit niet nog een keer op deze manier doen. De ervaringsdeskundige kon niet bij de zesde bijeenkomst zijn door persoonlijke omstandigheden.

Figuur 5.1: tijdlijn traject 1, gebaseerd op registratiebestand trainer

Weerbaarheid cliënt

Tabel 5.1 toont welke stellingen met betrekking tot weerbaarheid na afloop van het SKONK-traject positiever (verschilscore > 0), hetzelfde (verschilscore = 0) of negatiever (verschilscore < 0) zijn ingeschat door de reclasseringswerker, vergeleken met de start van het traject. De tabel laat zien dat de helft (7 van de 14) van de stellingen na afloop positiever zijn ingeschat door de reclasseringsprofessional, vier stellingen zijn hetzelfde en twee stellingen negatiever ingeschat na afloop van het traject. Op basis van deze verschilscores kunnen we geen conclusies trekken met betrekking tot de korte termijn doelen van het traject. Het gaat hier om verschilscores op basis van één respondent en causale verbanden zijn niet onderzocht.

Tabel 5.1: Verschilscores op de stellingen met betrekking tot weerbaarheid bij start en na afloop van het traject, ingeschat door de reclasseringswerker.

Indicatoren weerbaarheid	Verschilscore
<i>Positieve identiteit</i>	
- ... heeft inzicht in eigen talenten en kwaliteiten	0
- ... gelooft in eigen vaardigheden en mogelijkheden	0
<i>Sociale vaardigheden</i>	
- ... kan zijn gedachten en gevoelens onder woorden brengen	-
- ... durft zijn grenzen aan te geven	1
<i>Zelfregie</i>	
- ... heeft weinig controle over de dingen die hem overkomen*	1
- ... denkt dat hij weinig kan doen om belangrijke dingen in zijn leven te veranderen*	-2
- ... voelt zich hulpeloos bij het omgaan met zijn problemen*	1
<i>Zelfregulatie</i>	
- ... kan voor zichzelf opkomen, als er iets gebeurt wat hij niet wil	1
<i>Ondersteuning hulpbronnen</i>	
- ... wordt gesteund door familie om op het rechte pad te blijven	0
- ... wordt gesteund door een volwassene buiten de familie (rolmodel) om op het rechte pad te blijven	3
- ... heeft pro-sociale vrienden	-1
<i>Algemene stellingen</i>	
Mijn cliënt weet precies waar bij hem de risico's liggen	0
Mijn cliënt kan criminele verleidingen weerstaan	2
Ik denk dat mijn cliënt gemakkelijk weer bij een delict betrokken raakt.*	2

* De antwoorden van deze negatief geformuleerde stelling zijn gehercodeerd. Een positieve verschilscore betekent een positieve verandering en een negatieve verschilscore betekent een negatieve verandering.

LVB-vakmanschap reclasseringswerker

Bij de start van het traject gaf de reclasseringswerker aan vaak risico- en beschermende factoren met de cliënt te bespreken en daarover tevreden te zijn. Tabel 5.3 laat zien dat de reclasseringswerker na afloop van het traject iets positiever antwoordde op vier van de zeven stellingen met betrekking tot LVB-vakmanschap, vergeleken met de start van het traject (zie Tabel 5.3). Op de andere drie stellingen is geen verschil in antwoord tussen start- en nameting. Vijf van de zeven stellingen met betrekking tot LVB-vakmanschap zijn ook aan de cliënt gevraagd bij de start en na afloop van het traject. De tabel laat zien dat de cliënt geen verschil in antwoord op de stellingen laat zien.

Tabel 5.3: Verschilscores op de stellingen met betrekking tot LVB-vakmanschap bij de start en na afloop van het traject, ingeschat door reclasseringswerker en cliënt.

LVB-vakmanschap reclasseringswerker	Verschilscore	
	Rw'er	Cliënt
<i>Aansluiten bij belevingswereld</i>		
Ik neem de tijd om mijn cliënt goed te begrijpen	1	0
Ik houd rekening met de omstandigheden van mijn cliënt	1	0
<i>Risico's herkennen</i>		
Ik weet precies wanneer het risico bij mijn cliënt toeneemt	0	-
Ik begrijp precies wat de problemen van mijn cliënt zijn	1	0
<i>Risico's bespreken</i>		
Ik kan met deze cliënt signalen van oplopend risico bespreken	1	-
Ik kan mijn cliënt duidelijk uitleggen wat hij/zij moet doen en waarom dat goed is om te doen	0	0
Algemene stelling		
Met mijn hulp begrijpt mijn cliënt nu beter hoe hij/zij kan veranderen	0	0

Ervaren meerwaarde

Op de vraag of de interventie zinvol was voor de cliënt waren drie van de vier betrokkenen positief. De trainer gaf aan dat de client door de interventie meer inzicht heeft gekregen in zijn eigen functioneren. Zowel de trainer als ervaringsdeskundige gaven aan dat bij de cliënt het bewustzijn van ronselpraktijken is vergroot. De ervaringsdeskundige zei hierover:

'Door het proces van ronselen van iemand in stukjes te ontleden, kwam er wat meer besef bij hem [de cliënt] en is hij een beetje wakker geschud.'

Hierbij gaf de ervaringsdeskundige aan dat er meer sessies nodig zijn om een cliënt echt weerbaarder tegen ronselpraktijken te maken.

De cliënt vertelde tijdens het interview dat hij door de sessie over zijn triggers heeft geleerd om in bepaalde situaties anders te reageren en dat hij dit in een concrete situatie op zijn werk al een keer heeft kunnen toepassen. Hij vertelde ook dat hij tijdens het rollenspel 'nee' heeft leren zeggen:

'Als een vriend of een slechte vriend, met slechte intenties vraagt van kan je dit doen? Of kunnen we dit doen? En heeft het te maken met drugs, alcohol of we gaan iets doen wat buiten de boeken is, dat ik dan 'nee' kan zeggen.'

De reclasseringswerker antwoordde ‘weet ik niet’ op de vraag in hoeverre de interventie zinvol was voor de cliënt. Volgens haar is het lastig om te zeggen in hoeverre de pilot echt heeft geholpen bij het weerbaar maken van de cliënt, maar er zitten wel goede en waardevolle elementen in de interventie. Tijdens de bijeenkomsten heeft zij inzicht gekregen in de risicofactoren van de cliënt. Tegelijkertijd gaf zij aan dat zij dit inzicht ook had gekregen zonder de interventie. Het rollenspel tijdens de zesde bijeenkomst vond zij ook waardevol:

‘Ik denk dat de zesde sessie nog wel wat doet om de cliënt weerbaarder te maken.’

Sommige bijeenkomsten vond de reclasseringswerker dubbel. Hierbij werd de tweede bijeenkomst met de LVB-experience genoemd. Dit had volgens de reclasseringswerker geen meerwaarde, omdat ze al gespecialiseerd was in LVB. Daarnaast vond ze de bijeenkomsten over triggers en de signaleringskaart dubbel, omdat dit bijvoorbeeld ook bij de psycholoog, in de woonvorm en in het toezicht met de cliënt wordt besproken. Over de opdracht waarbij een vacaturetekst voor een dader opgesteld moest worden gaf de reclasseringswerker aan dat het doel of de opbrengst voor de cliënt niet helemaal duidelijk was en dit ook een averechts effect zou kunnen hebben op de cliënt.

Rol ervaringsdeskundige

Alle vier de betrokkenen waren het eens dat er een goede klik was tussen de ervaringsdeskundige en de cliënt. Zowel de reclasseringswerker als ervaringsdeskundige gaven aan dat dit zichtbaar werd door de humor en grapjes die gemaakt werden tijdens de bijeenkomsten. De ervaringsdeskundige vertelde ook dat hij na afloop van een bijeenkomst een keer samen met de cliënt naar het station is gelopen en dat moment ook belangrijk was om contact met de cliënt te maken en zijn vertrouwen te krijgen. Andersom was de cliënt ook positief over de aanwezigheid van de ervaringsdeskundige:

‘Als hij er is, dan motiveert hij mij, zonder iets te zeggen, ook op een manier.’

De cliënt vond het jammer wanneer de ervaringsdeskundige niet bij een bijeenkomst was. Hij had de ervaringsdeskundige nog beter willen leren kennen en meer tips van hem willen krijgen over hoe hij dingen anders kan doen in het leven. Daarbij vertelde de cliënt dat hij het aan het begin spannend vond dat hij de ervaringsdeskundige nog niet kende. Deze spanning verminderde tijdens de gesprekken. Volgens de reclasseringswerker had de ervaringsdeskundige indruk gemaakt op de cliënt door het delen van zijn levensverhaal waarin hij bepaalde stappen heeft gezet en nu een goed leven heeft. Over het delen van ervaringen vertelde de ervaringsdeskundige:

“Over heel veel dingen waren we het met elkaar eens, waarvan de cliënt ook bevestigde dat hij bepaalde dingen ook op dezelfde manier heeft ervaren”.

Doordat de ervaringsdeskundige zijn ervaringen deelde, werd volgens de trainer en reclasseringswerker open- en eerlijkheid bij de cliënt gestimuleerd en een veilige sfeer tijdens de gesprekken gecreëerd. De ervaringsdeskundige vulde de trainer ook aan met praktijkvoorbeelden en verduidelijkte de opdrachten:

“Ik had wel een paar keer een moment dat ik ingreep waarvan ik dacht dat heb ik goed gedaan. En dat ik te horen kreeg dat het goed was dat ik met deze voorbeelden ben gekomen en waardoor het voor de cliënt duidelijker werd.”

Samenwerking trainer en ervaringsdeskundige

Zowel de trainer als ervaringsdeskundige waren matig positief over de samenwerking. Volgens de trainer verliep de non-verbale communicatie of afstemming met elkaar niet goed. Het lukte tijdens de bijeenkomsten niet goed om op elkaar in te haken. Een voorbeeld hierbij was dat de trainer een onderwerp aan het bespreken was en de ervaringsdeskundige tussendoor over iets anders begon. De ervaringsdeskundige gaf aan dat hij wel overweg kon met de trainer, maar vond ook dat het beter had gekund. Hij had tijdens de bijeenkomsten meer willen investeren in de relatie met de cliënt. Hij zei daarover:

‘dat je het in een gesprek kan hebben over hoe oud je bent, waar je vandaan komt en wat voor werk je doet, maar dat de kracht hem zit in als je iemand echt op een diepere laag leert kennen. Daar had tijdens deze training meer tijd aan besteed mogen worden. Meer tijd steken in het werken aan de relatie. Voor de diepere laag was er tijdens de training niet veel ruimte.’

Tijdens de voorbereiding op de bijeenkomsten hadden de trainer en ervaringsdeskundige besproken dat de ervaringsdeskundige zijn inbreng zou geven wanneer hij dit nodig achtte. De ervaringsdeskundige gaf aan dat de trainer op de voorgrond stond tijdens de bijeenkomsten. Door de trekkers- of leidersrol van de trainer heeft de ervaringsdeskundige minder inbreng gehad tijdens de bijeenkomsten. Ook de reclasseringswerker gaf aan dat de ervaringsdeskundige tijdens bijeenkomsten niet altijd de tijd of mogelijkheid kreeg om zijn ervaringen te delen. Dit had volgens de reclasseringswerker wel meer mogen gebeuren, omdat dit helpend was voor de cliënt. Door de ervaringen van de ervaringsdeskundig kon de cliënt zichzelf herkennen of een nieuwe kijk op bepaalde onderwerpen meenemen.

Volgens de trainer waren ook de voorbereidingen met de ervaringsdeskundige te kort en op een onhandig moment gepland. In plaats van een half uur voorafgaand aan de bijeenkomst, had de trainer dit liever op een ander, rustiger moment ingepland. Daarbij gaf de trainer aan dat het er niet van is gekomen om de bijeenkomst na afloop met de ervaringsdeskundige na te bespreken

Bijeenkomsten

De ervaringsdeskundige vond de derde sessie het meest waardevol en denkt dat er daardoor bij de cliënt veel terrein is gewonnen. Tijdens deze sessie hebben de ervaringsdeskundige en cliënt beiden hun verleden gedeeld. De reclasseringswerker zei over deze sessie dat er een goede sfeer was en de cliënt goed mee deed. Daarnaast noemde de reclasseringswerker dat de sessie waarin een film werd gemaakt en het signaleringskaart werd besproken haar nieuwe inzichten heeft gegeven. Daarbij had de opdracht voor het maken van een film wat meer structuur en diepgang kunnen krijgen.

Het kwam ook wel eens voor dat de cliënt bepaalde dingen of uitleg bij een opdracht niet begreep. De ervaringsdeskundige en reclasseringswerker deden dan aanvullingen om iets of een opdracht te verduidelijken. De trainer, ervaringsdeskundige en reclasseringswerker waren het alle drie eens met de stelling dat de cliënt open en eerlijk was tijdens de bijeenkomsten.

Over de duur van de sessies waren de geïnterviewden over het algemeen tevreden. De reclasseringswerker gaf aan dat de sessies van 1 uur regelmatig uitliepen tot 1,5 uur. Dit duurde volgens haar te lang voor de cliënt.

Verbetersuggesties

Tot slot werden verschillende verbetersuggesties genoemd door de geïnterviewden.

De reclasseringswerker noemde dat de samenhang of aansluiting tussen de bijeenkomsten duidelijker of sterker naar voren mag komen, omdat de bijeenkomsten nu los van elkaar leken te staan.

De cliënt zou andere cliënten aanraden om aan SKONK deel te nemen, maar geeft aan dat leeftijd en motivatie wel belangrijk zijn.

'Als je mij vijf jaar geleden had gevraagd om aan deze training mee te doen, had ik hier niet gemotiveerd gezeten.'

De ervaringsdeskundige had de cliënt intensiever willen begeleiden, bijvoorbeeld door meer sessies of meer één-op-één contacten.

De trainer gaf aan dat startende reclasseringswerkers mogelijk meer baat kunnen hebben bij deze interventie, als het gaat om LVB-vakmanschap versterken. En eventueel zou gekeken kunnen worden of een ervaringsdeskundige met een LVB waardevol zou kunnen zijn voor een cliënt met een LVB die zich daar bewust van is en daarover het gesprek aan wil gaan.

5.3 Traject 2

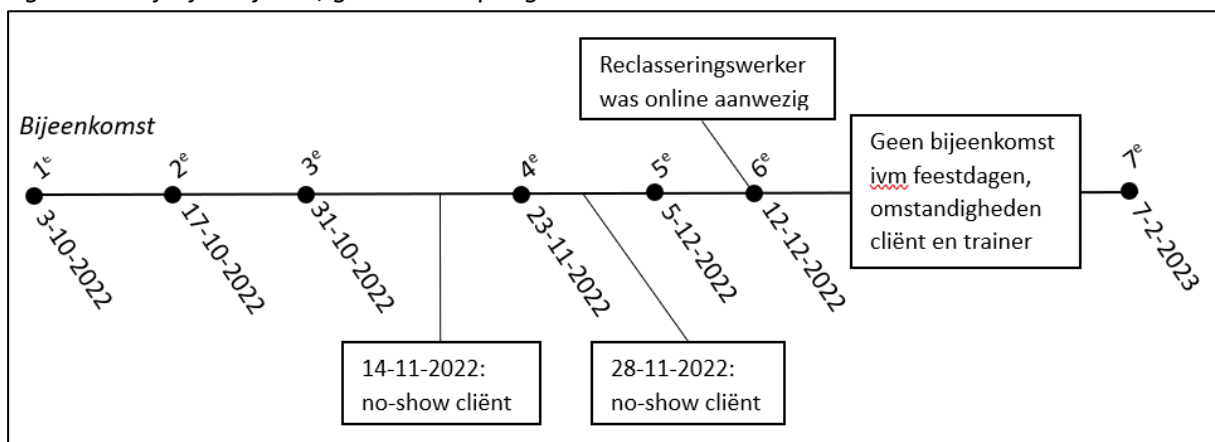
Kenmerken van de deelnemers

De reclasseringswerker en cliënt kennen elkaar ongeveer twee jaar voor de start van het SKONK-traject. De cliënt is man en 31 jaar bij de start van het traject. De reclasseringswerker antwoordde bij de start van het traject positief op de stelling dat deze cliënt in staat was om zijn gedrag te veranderen. En hij antwoordde neutraal op de stelling dat de cliënt gemotiveerd was om deel te nemen aan de bijeenkomsten. De cliënt gaf tijdens het interview aan dat hij aan SKONK heeft deelgenomen, omdat zijn reclasseringswerker veel voor hem gedaan heeft. Hij wilde graag iets terug doen voor de reclasseringswerker.

Kenmerken van het traject

De duur tussen de eerste en laatste bijeenkomst was ongeveer vier maanden. De meeste bijeenkomsten waren tweewekelijks. Reclasseringswerker en cliënt hebben ook tussen de bijeenkomsten door met elkaar contact gehad, omdat er nog andere zaken liepen. Tussen de derde en vierde bijeenkomst, en zesde en zevende bijeenkomst, zaten ongeveer vier weken. Twee bijeenkomsten zijn verschoven, omdat de cliënt niet kwam opdagen. Daarnaast hebben twee bijeenkomsten op locatie van de cliënt plaats gevonden. De andere bijeenkomsten waren op het reclasseringskantoor. Zowel de trainer, ervaringsdeskundige en reclasseringswerker waren positief over de bijeenkomsten op de locatie van de cliënt. De reclasseringswerker heeft aan de zesde bijeenkomst online deelgenomen vanwege persoonlijke omstandigheden.

Figuur 5.2: tijdlijn traject 2, gebaseerd op registratiebestand trainer

Weerbaarheid cliënt

Tabel 5.4 toont dat de reclasseringswerker na afloop acht van de 14 weerbaarheidsstellingen positiever heeft ingeschat dan bij de start van het traject. Op drie stellingen is voor en na het traject hetzelfde antwoord gegeven en twee stellingen worden na afloop van het traject minder positief ingeschat.

Tabel 5.4: Verschilscores op de stellingen met betrekking tot weerbaarheid bij start en na afloop van het traject, ingeschat door de reclasseringswerker.

Stellingen: Mijn cliënt ...	Verschilscore
<i>Positieve identiteit</i>	
- ... heeft inzicht in eigen talenten en kwaliteiten	1
- ... gelooft in eigen vaardigheden en mogelijkheden	0

<i>Sociale vaardigheden</i>	
- ... kan zijn gedachten en gevoelens onder woorden brengen	-1
- ... durft zijn grenzen aan te geven	3
<i>Zelfregie</i>	
- ... heeft weinig controle over de dingen die hem overkomen*	2
- ... denkt dat hij weinig kan doen om belangrijke dingen in zijn leven te veranderen*	1
- ... voelt zich hulpeloos bij het omgaan met zijn problemen*	0
<i>Zelfregulatie</i>	
- ... kan voor zichzelf opkomen, als er iets gebeurt wat hij niet wil	2
<i>Ondersteuning hulpbronnen</i>	
- ... wordt gesteund door familie om op het rechte pad te blijven	0
- ... wordt gesteund door een volwassene buiten de familie (rolmodel) om op het rechte pad te blijven	-1
- ... heeft pro-sociale vrienden	3
Algemene stellingen	
Mijn cliënt weet precies waar bij hem de risico's liggen	0
Mijn cliënt kan criminele verleidingen weerstaan	1
Ik denk dat mijn cliënt gemakkelijk weer bij een delict betrokken raakt.*	1

* De antwoorden van deze negatief geformuleerde stelling zijn gehercodeerd. Een positieve verschilscore betekent een positieve verandering en een negatieve verschilscore betekent een negatieve verandering.

LVB-vakmanschap reclasseringswerker

Tabel 5.4 laat zien dat de reclasseringswerker na afloop van het traject op drie van de zeven stellingen met betrekking tot LVB-vakmanschap positiever antwoordde dan bij de start. Op de algemene stelling antwoordde de reclasseringswerker hetzelfde bij de start- en nameting.

De cliënt antwoordde hetzelfde bij de start en na afloop van het traject op de stellingen met betrekking tot aansluiting bij de belevingswereld en risico's bespreken. Op de stelling 'Mijn toezichhouder begrijpt precies wat mijn problemen zijn' (cliëntversie) is er een negatieve verschilscore. De cliënt was het bij de start helemaal eens met de stelling en na afloop van het traject werd op deze stelling neutraal / weet ik niet geantwoord. Op de andere stellingen met betrekking tot LVB-vakmanschap antwoordde de cliënt voor en na de interventie hetzelfde.

Tabel 5.4: Gemiddelde verschilcores op de stellingen met betrekking tot LVB-vakmanschap bij de start en na afloop van het traject, ingeschat door reclasseringswerker en cliënt.

LVB-vakmanschap reclasseringswerker	Verschilscore	
	Rw'er	Cliënt
<i>Aansluiten bij belevingswereld</i>		
Ik neem de tijd om mijn cliënt goed te begrijpen	0	0
Ik houd rekening met de omstandigheden van mijn cliënt	1	0
<i>Risico's herkennen</i>		
Ik weet precies wanneer het risico bij mijn cliënt toeneemt	1	-
Ik begrijp precies wat de problemen van mijn cliënt zijn	0	-2
<i>Risico's bespreken</i>		
Ik kan met deze cliënt signalen van oplopend risico bespreken	0	-
Ik kan mijn cliënt duidelijk uitleggen wat hij/zij moet doen en waarom dat goed is om te doen	1	0
Algemene stelling		

Ervaren meerwaarde

De vier geïnterviewden antwoordden na afloop van het traject verschillend op de vraag in hoeverre de bijeenkomsten zinvol waren voor de cliënt. De cliënt en reclasseringswerker waren het minst positief. De cliënt antwoordde dat de training geen impact zou hebben op zijn leven en de onderwerpen niet relevant waren voor hem. Daarbij gaf de cliënt wel aan dat hij het prettig vond om te praten over zijn problemen en het hem hielp om zaken te verduidelijken, maar dat hij niet concreet werd geholpen bij zijn problemen. De cliënt zou 'andere soorten cliënten' aanbevelen om deel te nemen aan de interventie, maar cliënten met een vergelijkbare situatie niet. Volgens de reclasseringswerker is er weinig van de bijeenkomsten blijven hangen bij de cliënt, behalve de ervaring van de ervaringsdeskundige en zijn succesverhaal.

De ervaringsdeskundige weet niet of de cliënt iets heeft gehad aan de bijeenkomsten. Hij denkt dat de cliënt door de training kan terug kijken op wat er in zijn leven gebeurd is, maar weet niet of de cliënt hier echt door geactiveerd is. Om als ervaringsdeskundige bij te kunnen dragen aan de cliënt, zijn er meer bijeenkomsten met een hogere frequentie nodig. De trainer was het meest positief. Hij denkt dat de cliënt wel iets van de bijeenkomsten heeft opgepikt, ook al zegt de cliënt zelf van niet. Volgens de trainer heeft de cliënt wel meegekregen waar zijn triggers en valkuilen liggen en heeft de reclasseringswerker hier ook zaken uit meegenomen.

De reclasseringswerker gaf ook aan dat hij tijdens de bijeenkomsten iets meer te weten is gekomen over de cliënt. Daarnaast gaf hij aan dat er zinvolle dingen zijn besproken en dat er wel wat verdieping is opgezocht, maar dat hij wel wat meer verdieping had willen zien:

“Er had wel wat meer uitgehaald kunnen worden uit de training qua verdieping, ik miste echt de diepgang in de onderwerpen”.

De reclasseringswerker vond het positief dat hij samen met de cliënt aan de training heeft deelgenomen. Volgens de reclasseringswerker is de samenwerking met zijn cliënt verbeterd door deze gezamenlijke ervaring.

Rol ervaringsdeskundige

Alle vier geïnterviewden gaven aan dat er een 'mismatch' was tussen het delictverleden van de ervaringsdeskundige en cliënt. De cliënt die vanwege verkeersdelicten een reclasseringstoezicht had, wilde niet vergeleken worden met een ervaringsdeskundige die bankovervallen had gepleegd. De ervaringsdeskundige wilde zijn ervaringen wel delen, maar deze waren niet passend of relevant voor de situatie van de cliënt. Volgens de reclasseringswerker zat het verschil er in dat de ervaringsdeskundige bewust criminele activiteiten heeft ondernomen, maar het delictgedrag van de cliënt hem was overkomen door zijn naïviteit.

Ondanks de mismatch op basis van delictverleden geven alle vier de respondenten aan dat het de ervaringsdeskundige wel lukte om op andere manieren aansluiting te vinden bij de cliënt. Er waren bijvoorbeeld raakvlakken met de problematiek van de cliënt, bijvoorbeeld op het gebied van de relationele sfeer of met betrekking tot de verstandhouding met zijn vrouw en kind. De cliënt zei hierover:

“Ik voelde mij goed bij de ervaringsdeskundige omdat hij ook in dilemma situaties heeft gezeten”.

De ervaringsdeskundige gaf aan dat hij ook meer probeerde te investeren in het contact met de cliënt, bijvoorbeeld door de cliënt naar het station te brengen, een sigaretje met hem te roken of buiten te praten op een bankje. Daarbij vertelde de ervaringsdeskundige:

“De cliënt heeft vaak aangegeven dat hij het leuk vond om met mij te praten, maar gaf aan dat ik en de trainer over dingen praten die hij niet doet en waar hij niets mee te maken heeft.”

De cliënt gaf ook aan dat hij het fijn vond om met de ervaringsdeskundige te praten, omdat ze dezelfde leeftijd hadden:

“Op sommige gevoelige plekken kun je alleen praten met mensen die in dezelfde situatie vallen of zijn gevallen. Ik kan niet met de trainer gaan praten over mijn situatie terwijl de trainer een hele andere situatie heeft en op een andere leeftijd is.”

De trainer en reclasseringswerker waren ook beiden erg positief over de rol van de ervaringsdeskundige in dit traject. De trainer vond dat de ervaringsdeskundige professioneel was naar de reclasseringswerker, maar daarbij niet de aansluiting met de cliënt verloor en daarbij een goede balans had. De reclasseringswerker vond dat de ervaringsdeskundige een brug vormde tussen de cliënt en de trainer wanneer de cliënt zijn motivatie tijdens een opdracht of tijdens de bijeenkomst kwijt raakte. Volgens de reclasseringswerker was de ervaringsdeskundige degene die de cliënt op zulke momenten kon motiveren:

“Wanneer de cliënt liet doorschermen dat hij er geen zin meer in had, kon de ervaringsdeskundige op zijn niveau de cliënt aanmoedigen om nog even zijn best te doen en er iets van te maken.”

Hoewel de reclasseringswerker aangaf dat de cliënt open en eerlijk was tijdens de gesprekken, had de ervaringsdeskundige de indruk dat de cliënt een bepaalde terughoudendheid had tijdens de bijeenkomsten. De ervaringsdeskundige merkte dat doordat de cliënt veel meer open was tijdens de één-op-één-contactmomenten. De sfeer was op zulke momenten anders dan in een kamer met vier personen. De ervaringsdeskundige gaf aan dat hij tijdens de bijeenkomsten geen druk wilde leggen op wat er moest gebeuren, maar ook ruimte zocht om te praten over hoe zijn week was verlopen of om grapjes te maken. De reclasseringswerker vond dat de cliënt soms erg veel regie kreeg tijdens de gesprekken en er meer gestuurd had mogen worden. Daarnaast gaf hij aan dat de ervaringsdeskundige zorgde voor humor tijdens de sessies en dat dit belangrijk was voor de cliënt. Volgens de ervaringsdeskundige was bij de cliënt het ijs na de derde bijeenkomst gebroken.

De trainer en ervaringsdeskundigen hebben de samenwerking beiden positief ervaren. De trainer heeft de leiding genomen en de ervaringsdeskundige mocht participeren en aanvullen wanneer hij dat wilde. Volgens de trainer had de ervaringsdeskundige in het begin de neiging om zichzelf onder de deskundigheid van de trainer te plaatsen, maar dit ging gaandeweg beter. Er was weinig voorbereiding, maar de ervaringsdeskundige nam zelf initiatieven en haakte goed op de trainer aan. De ervaringsdeskundige gaf ook aan dat hij voldoende ruimte kreeg om zijn ervaring te delen of inbreng te geven. Hierbij was de reclasseringswerker ook helpend, want hij betrok de ervaringsdeskundige bij situaties of bepaalde situaties om voorbeelden te geven. Andersom vond de ervaringsdeskundige de aanwezigheid van de reclasseringswerker bij de bijeenkomsten helpend, omdat de reclasseringswerker de situatie van de cliënt kon verduidelijken wanneer dat nodig was.

Bijeenkomsten

De vier geïnterviewden waren het meest positief over de vierde bijeenkomst waarin een film werd gemaakt over het leven van de cliënt tot op heden en een tweede deel over hoe het er daarna uit gaat zien. De trainer vertelde dat deze opdracht tot de verbeelding sprak en het gaf stof om over te praten, maar dat een sessie van een uur eigenlijk te kort was voor deze opdracht. Ook ervaringsdeskundige gaf aan dat deze opdracht wel wat los heeft gemaakt, maar dat ze hier nog wel dieper op in hadden kunnen gaan. De reclasseringswerker vond deze opdracht waardevol en de cliënt gaf aan dat deze bijeenkomst goed aansloot op zijn problemen en persoonlijke situatie, omdat hierbij de nadruk niet lag op het plegen van criminaliteit. De reclasseringswerker gaf aan dat de trainer en ervaringsdeskundige bij deze opdracht verdiepende vragen met een ‘tikkeltje humor’ stelden om het te relativeren. Daarnaast vond hij het fijn dat er bij deze sessie een concreet doel werd besproken, waardoor er meer duidelijkheid en structuur was.

Over het invullen van de triggerkaart waren de cliënt en reclasseringswerker het minst positief. De cliënt gaf aan dat deze opdracht hem niet heeft geholpen en hij vond het niet relevant. De reclasseringswerker gaf aan dat de uitleg bij deze opdracht onduidelijk was en de trainer en ervaringsdeskundige het niet goed konden verduidelijken. Deze opdracht vond de reclasseringswerker niet helpend voor de cliënt.

De reclasseringswerker was kritisch over de invulling en meerwaarde van de bijeenkomsten. Zijn indruk was dat de training is ontwikkeld voor cliënten die op het punt staan om af te glijden in zwaardere criminaliteit, maar dit sloot volgens hem niet aan bij het delictgedrag van zijn cliënt. Hij merkte dat de trainer geregeld zoekende was tijdens de bijeenkomsten, omdat het een pilot was en omdat hij de inhoud niet altijd goed kon koppelen aan de situatie van de cliënt. Een voorbeeld dat hij hierbij noemde was dat bij zowel de triggerkaart als signaleringskaart. Hij kreeg de indruk dat de trainer en ervaringsdeskundige zelf niet zo goed wisten wat de bedoeling bij deze opdracht was.

“Ik vond het vrij ongestructureerd en het doel werd niet altijd duidelijk gemaakt”.

Daar kwam bij dat de ervaringsdeskundige bij de derde bijeenkomst te laat kwam en geen papieren bij zich had. Hierdoor werden ervaringen uitgewisseld, maar had de bijeenkomst weinig inhoudelijke meerwaarde. De trainer gaf aan dat de eerste drie bijeenkomsten van het traject moeizaam verliepen, maar er een ommekeer was na de vierde bijeenkomst waarin de film werd gemaakt. Het was voor de trainer bij dit traject een uitdaging om zich aan het draaiboek te houden. Daarnaast had hij achteraf meer tijd willen nemen om zich voor te bereiden, had hij duidelijker willen maken aan de deelnemers dat het om een pilot ging en dat hij zelf ook nog lerende was. Hoewel de ervaringsdeskundige wel tevreden was over het verloop van de bijeenkomsten, gaf hij ook aan dat niet alle onderwerpen besproken konden worden door de mismatch. Hij vond wel dat er voldoende ruimte was om de bijeenkomsten aan te passen op de cliënt. Daarnaast gaf hij aan dat de opdrachten in het draaiboek (voor de trainers en ervaringsdeskundigen) niet of beknopt waren uitgeschreven. Dat vond hij op zich niet erg, maar dat kan voor mensen die meer houvast willen hebben wel lastig zijn.

Verbetersuggesties

De reclasseringswerker gaf aan dat in de toekomst goed gekeken moet worden of een ervaringsdeskundige met een vergelijkbare delictsachtergrond aan de cliënt gekoppeld kan worden.

Daarnaast zou de training volgens hem beter aansluiten bij de doelgroep waarbij het plegen van (ernstige) delicten toeneemt op jongere leeftijd of middelbare schoolleeftijd.

5.4 Traject 3

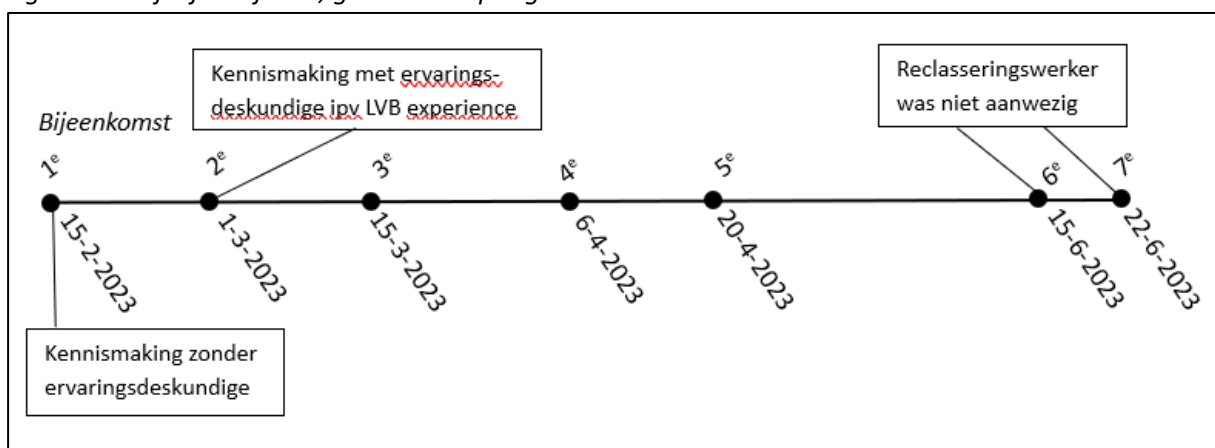
Kenmerken van deelnemer

De cliënt en reclasseringswerker kennen elkaar ongeveer twee jaar voor de start van het SKONK-traject. De cliënt was man en 28 jaar bij de start van het traject. De cliënt vertelde in het interview dat hij en zijn reclasseringswerker heel goed contact hadden. De trainer omschrijft de cliënt als een jongen met een atypische LVB. Hij kan heel veel informatie opslaan en verbloemt zijn LVB eigenlijk door heel veel kennis op te doen en heel veel te weten en leren over alles wat je maar kunt bedenken.

Kenmerken van het traject.

Figuur 5.3 laat zien dat de zeven bijeenkomsten in een periode van ongeveer vier maanden zijn uitgevoerd. Alle bijeenkomsten vonden fysiek plaats op het reclasseringskantoor. Bij de eerste bijeenkomst was er geen ervaringsdeskundige. Omdat de reclasseringswerker de LVB-experience al eerder had gedaan, is de tweede bijeenkomst gebruikt om kennis te maken met de ervaringsdeskundige. Bij de laatste twee bijeenkomsten was de reclasseringswerker niet aanwezig, omdat hij voor langere periode met vaderschapsverlof ging.

Figuur 5.3: tijdlijn traject 3, gebaseerd op registratiebestand trainer

Weerbaarheid cliënt & LVB-vakmanschap van de reclasseringswerker

Bij dit traject zijn geen gegevens over verandering in weerbaarheid van de cliënt en vakbekwaamheid van de reclasseringswerker beschikbaar, omdat de er bij de start en na afloop van het traject geen vragenlijsten zijn ingevuld.

Ervaren meerwaarde

De trainer en ervaringsdeskundige waren het eens met de stelling dat de interventie zinvol is geweest voor de cliënt. Volgens de trainer heeft de cliënt door de training wat meer vertrouwen in hulpverleners gekregen. Daarnaast heeft de cliënt meer inzicht in zichzelf en zijn eigen triggers gekregen. De inschatting van de trainer was dat de cliënt ronselactiviteiten op straat nu wel zal herkennen, maar dat de cliënt er dan alsnog in mee zal gaan. Volgens de ervaringsdeskundige was de veranderingsbereidheid van de cliënt laag, maar is het toch gelukt om hem enigszins bewust te maken. Hij vertelde hierover:

'Ik voelde al vanaf het begin, dat kon ik heel goed merken, dat eigenlijk, wat je ook doet met deze cliënt, hij eigenlijk niet zou veranderen. Ja, heel gek, wat ik had het gevoel dat je met zo'n cliënt, hem niet kan weerhouden van de criminaliteit. Het enige wat je kan doen bij zo'n jongen is een zaadje planten. Door heel veel informatie aan hem te geven. Wij weten ook wel dat het zaadje gaat groeien. Hij komt er wel uit, maar wanneer? Ja, dat weten we niet. Mijn doel was: zaadje planten, klaar. En dat is ook uiteindelijk ook zo gebleken, want hij heeft dat achteraf ook eerlijk toegegeven aan ons. Hij zei aan het einde: ja, weet je, ik vond het super. Ik wil eigenlijk verder gaan. Het heeft mij als mens niet veranderd, maar het heeft me wel tot denken gezet.'

De cliënt gaf tijdens het interview aan dat de interventie voor hem geen toegevoegde waarde had, omdat hij al wist wat zijn triggers waren.

Of de interventie ook zinvol is geweest voor de reclasseringswerker is lastig in te schatten, aldus de trainer. De reclasseringswerker was niet bij de laatste twee bijeenkomsten aanwezig, maar volgens de trainer heeft de reclasseringswerker mogelijk nieuwe informatie over de cliënt gekregen.

Rol ervaringsdeskundige

De geïnterviewden waren alle drie positief over het contact tussen de ervaringsdeskundige en de cliënt. Hoewel de cliënt bij de start van het traject niet open stond voor hulpverlening, was er volgens de ervaringsdeskundige vanaf het eerste moment een klik. De ervaringsdeskundige wilde de cliënt een goed gevoel geven en het vertrouwen geven dat hij vrij kon praten. Volgens de ervaringsdeskundige voelde de cliënt zich vertrouwd en konden ze het goed met elkaar vinden.

De cliënt vond dat de ervaringsdeskundige betrokken was, goed kon luisteren, zijn kant van het verhaal begreep en daardoor goede antwoorden kon geven. Daarnaast zei hij:

'Het is gewoon leuk om met een soort gelijkgestemde in het gesprek te zitten en een beetje iemand anders zijn perspectief daarover te horen. Want in het normale dagelijks leven ga je niet in de bar praten over zulke dingen of zo weet je.'

De cliënt vond dat de ervaringsdeskundige ook open en eerlijk was en kon het perspectief van de ervaringsdeskundige goed begrijpen. Daarbij vertelde de cliënt dat dat hem heeft geholpen om voor zichzelf na te denken hoe hij bepaalde dingen in het dagelijks leven doet.

Ook de trainer gaf aan dat het contact tussen de ervaringsdeskundige en de cliënt goed was. Daarbij vond hij het contact tussen hen aan het einde van het traject wel heel close worden. Dit merkte hij door de manier waarop de ervaringsdeskundige en cliënt elkaar begroetten of afscheid van elkaar namen.

Over de rol van de ervaringsdeskundige vertelde de cliënt:

'Zijn rol was meer bijdrage leveren in het gesprek, over wat hij zelf natuurlijk in het verleden heeft meegemaakt, hoe het nu met hem gaat en ja, dat hij het dus beter doet en dat er ook mogelijkheden zijn. Dus voor mij om daaruit te komen. Dat is zeg maar zijn rol hierin, maar ik doe het zelf al op mijn eigen voet wel redelijk goed, ja, vind ik zelf, er is altijd nog wat bij te spijkeren, maar.'

De ervaringsdeskundige zelf vertelde hierover:

‘Ja, mijn rol was eigenlijk, om de criminaliteit niet te romantiseren, snap je. Het doel was eigenlijk: ja, ik begrijp het en ik heb het ook gedaan. Maar ja, dat was niet de bedoeling en uiteindelijk kijken waar ik ben, op een goede manier, en ja, ik ben daar niet in blijven hangen. Dus eigenlijk heeft het geen nut, dit leventje, weet je wel. Dat probeer ik wel heel duidelijk mee te geven, dat dat eigenlijk waar ik mee bezig was, dat ik daar niet echt lang mee zou kunnen leven, weet je. Ik probeerde hem eigenlijk duidelijk te maken dat het niet de geschikte wereld is.’

Samenwerking trainer en ervaringsdeskundige

Zowel de trainer als ervaringsdeskundigen waren positief over de samenwerking. De trainer vond de ervaringsdeskundige betrouwbaar, enthousiast en gemotiveerd om zijn kennis of ervaring te delen. Daarnaast zocht de ervaringsdeskundige op een prettige manier toenadering met anderen. De ervaringsdeskundige vond dat hij met de trainer goed kon overleggen en de trainer goede uitleg kon geven. Hij had alleen moeite met het tijdsaspect, ‘de 9 tot 5 mentaliteit’, van de trainer. Hij vond dat er soms te weinig tijd was voor het bespreken van bepaalde onderwerpen. Hij bleef een keer na de bijeenkomst napraten met de reclasseringswerker en -cliënt.

Voor de trainer en ervaringsdeskundige was de rolverdeling duidelijk. De trainer vertelde dat hij de trekkersrol op zich nam en de tijd bewaakte. Hij vond het af en toe ingewikkeld dat de ervaringsdeskundigen (ook bij de andere twee trajecten) zich redelijk afhankelijk van hem op stelden. Bij de laatste bijeenkomst, het rollenspel, heeft de trainer de ervaringsdeskundige de regie gegeven en dat vond hij goed gaan. Ook de ervaringsdeskundige was tevreden over zijn rol bij het rollenspel:

‘Rollenspel was ook goed. Echt super goed, was eigenlijk niet de bedoeling, maar ja, ik moet dan heel goed in mijn rol zitten, het is eigenlijk toch wel gelukt om hem te verleiden om de criminaliteit in te gaan.’

Bijeenkomsten

Volgens de trainer was de cliënt wel open tijdens de bijeenkomst, maar was hij niet altijd eerlijk. Door de LVB-problematiek en de houding van de cliënt was het volgens de trainer soms een beetje judo-en, of trekken en duwen, om diepgang in het gesprek te krijgen. Hierover vertelde de trainer:

‘Deze cliënt kon ook nog wel eens fel reageren. Dan voelde die zich toch een beetje in het nauw gedreven, bijvoorbeeld bij het maken de film. Hij probeerde heel duidelijk een soort van mystiek eromheen te hangen, zo van, nou ja, ik heb een heel bijzonder leven gehad.’

Ook vertelde de trainer dat de cliënt soms moeite had om te begrijpen wat er werd aangedragen, wat een risico voor hem was en met het reflecteren op zijn eigen denkpatroon, bijvoorbeeld bij de bijeenkomst waarbij de triggers in kaart gebracht werden. Hierdoor liet de trainer de cliënt eerst zijn eigen verhaal doen en op bepaalde momenten kon de trainer heel zorgvuldig iets aankaarten. Dan nam de cliënt even de tijd en nam hij het wel aan van de trainer. De cliënt vertelde hier zelf over:

‘Men liet me uitpraten en ik kreeg inhoudelijke antwoorden terug. Ik kreeg ook goede vragen terug, dus niet alleen een antwoord op wat ik zeg, maar ook weer dat ik eventjes een soort moment van zelfreflectie kan hebben, momenten van realisatie.’

Daarnaast had de trainer het gevoel dat de ervaringsdeskundige meer kon zeggen tegen de cliënt, dus dat de cliënt makkelijker iets aannam of accepteerde van de ervaringsdeskundige dan van de trainer. De cliënt was in het interview positief over zijn contact met de trainer tijdens de bijeenkomsten. Hij vond dat de trainer zijn werk goed aanpakte en zijn werk serieus nam. Daarnaast vond de cliënt het leuk dat de opdrachten en oefeningen tijdens de bijeenkomsten interactief waren.

Verbetersuggesties

Tot slot werden een aantal verbetersuggesties gegeven. Uit de interviews bleek dat de cliënt tijdens een bijeenkomst al een verbetersuggestie had gedaan met betrekking tot de volgorde van twee bijeenkomsten. Het leek hem beter om bijeenkomst over de triggers (vierde bijeenkomst) en de risico's van criminaliteit (derde bijeenkomst) om te draaien. De ervaringsdeskundige zei hierover:

'Hij vond die risico's en die andere, die triggers, dat die eigenlijk omgedraaid moesten worden. Dus je moet eerst je triggers weten voordat je jouw risico's bespreekt... Ja, dat is eigenlijk waar ik mij in kan vinden.'

Volgens de trainer was de LVB-experience, ook bij de andere twee trajecten, de minst waardevolle bijeenkomst. De reden was dat de professionals die hieraan deelnamen al voldoende kennis of ervaring met betrekking tot de LVB-doelgroep hadden. Daarnaast zou de hoeveelheid keuzes per bijeenkomst voor de trainers beperkt kunnen worden, want dat vond de trainer soms lastig. Ook noemde hij dat de meerwaarde van de ervaringsdeskundige versterkt zou kunnen worden wanneer er een goede match gemaakt kan worden op basis van delictgeschiedenis. Een verbeterpunt dat door de ervaringsdeskundige werd genoemd was het reserveren of inplannen van meer tijd per bijeenkomst.

5.5 Traject 4

Kenmerken deelnemers

De reclasseringswerker en cliënt kennen elkaar ongeveer twee jaar bij de start van de interventie. De cliënt was man, leeftijd is onbekend.² Zowel de trainer als reclasseringswerker antwoordden bij aanvang van het traject neutraal op de stelling dat de cliënt gemotiveerd was om deel te nemen aan de interventie. De ervaringsdeskundige zei hierover tijdens het interview:

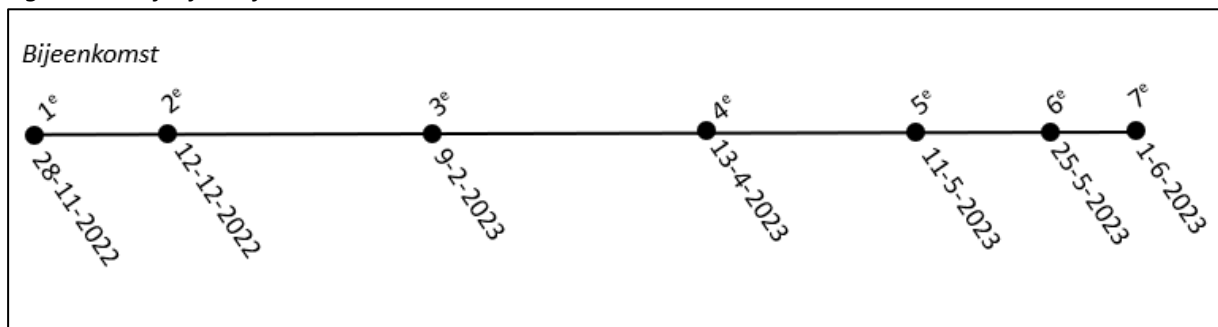
‘Hij gaf de indruk dat het hem allemaal niks boeide, zo’n indruk liet hij achter, maar dat was niet zo. Hij wou zich voordoen alsof het hem helemaal niks interesseert.’

De trainer vond het aanwakkeren van de intrinsieke motivatie van de cliënt een uitdaging bij dit traject. Daarbij gaf hij aan dat dit een cliënt was met een wat lager intelligentieniveau.

Kenmerken traject

De duur van het traject was ongeveer zes maanden. Uit interviews met de betrokkenen kwam naar voren dat het een uitdaging was om tweewekelijks bij elkaar te komen door volle agenda’s, beperkte en/of verschil in werkdagen, annuleringen van geplande afspraken, een no-show van de cliënt en een keer door miscommunicatie. Alle bijeenkomsten hebben fysiek plaatsgevonden op het reclasseringskantoor.

Figuur 5.4: tijdlijn traject 4

Weerbaarheid cliënt & LVB-vakmanschap van de reclasseringswerker

Bij dit traject zijn geen gegevens over verandering in weerbaarheid van de cliënt en vakbekwaamheid van de reclasseringswerker beschikbaar, omdat de er na afloop van het traject geen vragenlijsten zijn ingevuld.

Ervaren meerwaarde

De drie geïnterviewden antwoordden positief op de vraag of de interventie zinvol was voor de cliënt en noemden alle drie hierbij de sessie waarin het levensverhaal van de cliënt werd besproken. Hierbij kwam naar voren dat de cliënt veel heeft meegemaakt in zijn leven en al grote stappen heeft gemaakt. De cliënt kreeg toen veel waardering van zowel de trainer, ervaringsdeskundige als reclasseringswerker. Hoewel het beperkte geheugen bij de cliënt een uitdaging was, ontstond er volgens de geïnterviewden bewustwording en positief gevoel over zichzelf. De trainer zei hierover:

² De cliënt is niet geïnterviewd en vragenlijsten bij de start zijn niet ingevuld.

‘Soms moesten we echt best wel diep graven, steeds om dingen terug te halen, en dan was die ook heel eerlijk, en zei die van: ja, ik ben nou gewoon helemaal niet zo goed, ik vergeet dan eigenlijk alles en ik ben eigenlijk straks de deur uitlopen alles alweer vergeten. Dat was dan ook weer de uitdaging om toch te kijken aan het einde van het traject, van dat die er toch iets uit mee kon nemen en als die er iets uit meegenomen heeft, is het een positief gevoel over zichzelf. Dus dat vond ik eigenlijk wel heel mooi.’

De trainer gaf aan dat hij niet weet of de cliënt zich door de interventie echt bewust is geworden van ronselpraktijken. Het rollenspel met de ervaringsdeskundige is volgens hem stevig neer gezet en hij hoopt dat er hierdoor een bewustzijn bij de cliënt is aangewakkerd, maar gaf aan dat deze cliënt impulsief is. Volgens de reclasseringswerker is het bewustzijn over ronselpraktijken bij de cliënt wel vergroot, maar ze verwacht niet dat de cliënt in de toekomst zelf altijd ronselactiviteiten kan herkennen.

‘Hij had toevallig net een garagebox op zijn naam gezet, van iemand die gaat verhuizen, die had aan hem gevraagd ‘zou je alsjeblieft een garagebox een maandje op je naam willen zetten?’ Dus hij was net geronseld voor iets. Dit konden we meteen bespreken tijdens een bijeenkomst en daar heeft hij van geleerd, maar ik denk dat het hem nog een keer zou kunnen overkomen. En dan zou het een andere manier kunnen zijn. De volgende keer is het: ‘joh, kan ik dit even op jouw rekening storten?’ En dan verwacht ik wel dat er nog wel een keer iets kan gebeuren.’

Daarnaast gaf de reclasseringswerker aan dat de cliënt tijdens de meldplichtgesprekken nu zelf terug komt op zijn triggers die tijdens de interventie zijn besproken. Op zulke momenten pakt de reclasseringswerker de trigger- en signaleringskaarten er weer bij die tijdens de interventie zijn gemaakt.

Op de stelling dat de interventie zinvol was voor de reclasseringswerker reageerden de drie geïnterviewden ook positief. Zowel trainer als reclasseringswerker gaven hierbij aan dat de reclasseringswerker in de toekomst de besproken theorie en gebruikte tools vaker wil inzetten.

Zowel de reclasseringswerker als ervaringsdeskundige noemden hierbij dat de reclasseringswerker meer inzicht heeft gekregen in het leven en de denkwijze van de cliënt.

De reclasseringswerker: *‘Ja, want dat zei ik net ook, zeker met die film, dat ik al dacht ‘oh zo zit het bij jou’, ‘dat is er dus gebeurd,’ en ook fijn dat op zo’n laagdrempelige manier iemand er ook meer over wil praten.’*

De ervaringsdeskundige: *‘De reclasseringswerker vond het echt interessant, en bepaalde dingen ook, zoals een bepaalde denkwijze die jongens hebben, toen dacht ze van ‘oh, dat, zo heb ik het niet bekeken’ of, snap je?’*

Daarnaast gaf de reclasseringswerker aan dat de bijeenkomsten hebben geholpen om de risicofactoren van de cliënt beter te kunnen herkennen.

‘....dan kan ik het toch wel sneller gaan merken. Van nu is er iets aan de hand, of nu heb je hulp nodig of hier kunnen we nu op in gaan zetten, want ik weet nu wat jouw triggerpunten zijn.’

Volgens de ervaringsdeskundige kreeg de reclasseringswerker ook meer binding met de cliënt:

‘Naarmate je die jongen ook wat beter leert kennen en die toezichthouder, dan merk je toch wel dat dat de toezichthouder wat meer binding krijgt met de cliënt. Dat vond ik wel mooi.’

Rol ervaringsdeskundige

Zowel de trainer als de reclasseringswerker waren positief over de aanwezigheid en rol van de ervaringsdeskundige bij de bijeenkomsten. Volgens de trainer heeft de ervaringsdeskundige bijgedragen aan de verbinding of aansluiting met de cliënt:

‘Ik denk dat dat die ja toch ook wel wat makkelijker in die straattaal zit en met voorbeelden komt waar ik nooit mee gekomen was. En dan denk ik van oh, ja, absoluut, dit is waarom jij erbij bent’.

De reclasseringswerker vond de aanwezigheid van de ervaringsdeskundige leerzaam voor de cliënt, omdat de cliënt kon zien dat het ook anders kan gaan. Daarnaast heeft de ervaringsdeskundige volgens haar bijgedragen aan het vertrouwen van de cliënt en ging de cliënt hierdoor open of meer vertellen tijdens de bijeenkomsten. Ze gaf hierbij een voorbeeld:

‘De ervaringsdeskundige gaf bijvoorbeeld ook wel aan dat hij vanuit een eerdere reclasseringswerker nooit zo goed contact had, veel moest, en weinig echt contact had. En toen ging mijn cliënt ook wel wat meer vertellen over wat hij zelf fijn vond in contact met hulpverlening en wat hij niet fijn vond. Dat is wel fijn om te weten en had wel meerwaarde, het gesprek ging meer open.’

De ervaringsdeskundige zei hierover:

‘Mijn doel was eigenlijk om gewoon om ervoor te zorgen dat het vertrouwen [vanuit de cliënt] ook in de hulpverleners kwam. Weet je wel dat, dat dat geen boemannen waren.’

Daarnaast gaf de ervaringsdeskundige aan dat hij en de cliënt elkaar goed aanvoelden en begrepen. Bijvoorbeeld doordat de ervaringsdeskundige het verhaal van de cliënt soms kon verduidelijken voor de trainer en reclasseringswerker. En na afloop van de bijeenkomst rookten de ervaringsdeskundige en cliënt meestal samen een sigaret buiten. De ervaringsdeskundige gaf aan dat de cliënt dan meer open was en deze momenten gebruikte om zijn hart te luchten bij de ervaringsdeskundige.

De ervaringsdeskundige kon zichzelf bij sommige dingen van de cliënt herkennen, maar bij bepaalde dingen ook weer niet. Volgens de ervaringsdeskundige verschilden zij van elkaar in type problematiek, leefstijl en keuzes in de criminaliteit. Als voorbeeld gaf hij:

‘Een heel simpel voorbeeld is dat hij eigenlijk een keer een fout heeft gemaakt door een garagebox op zijn naam te laten zetten, terwijl ik mijzelf zag als juist het tegenovergestelde. Ik was degene die juist gebruik zou maken van zo’n type.’

Door deze tegenovergestelde ervaring van de ervaringsdeskundige, kon hij de cliënt vanuit die ervaring bewust maken van de denkwijze van ronselaars en de mogelijke gevolgen.

Samenwerking trainer en ervaringsdeskundige

In de interviews waren zowel de trainer als ervaringsdeskundige positief over de samenwerking en waren tegelijkertijd ook open over de uitdagingen die ze hebben ervaren bij de samenwerking.

De trainer vond de ervaringsdeskundige een prettig persoon om mee samen te werken, omdat hij dingen snel oppakte, altijd op tijd was, zich aan de afspraken hield en goed in contact met iedereen was. De ervaringsdeskundige gaf aan dat hij en de trainer het meestal eens waren met elkaar en er vertrouwen in elkaar was. Daarbij had hij het gevoel dat ze samen aan één opdracht werkten. Over de voorbereidingsmomenten waren beiden ook positief. Voor iedere bijeenkomst hadden de trainer en ervaringsdeskundige samen een half uur gepland om afspraken te maken over de opzet en rolverdeling.

Tegelijkertijd waren beiden zoekend naar de mate waarin de ervaringsdeskundige vrijheid en ruimte kreeg om zijn ervaringen te delen of inbreng te geven. De trainer gaf hierbij aan dit ook spannend te vinden:

‘Ik had het niet heel strak gekaderd, en juist hem [de ervaringsdeskundige] daarin vrijheid gegeven en gevraagd van ‘voel aan waar jij denkt dat het een waardevolle aanvulling is.’ En in het begin vond ik dat spannend, omdat ik natuurlijk niet zo goed wist... We hadden vooraf in de training voor de trainers van SKONK een ervaringsdeskundige erbij zitten, als die eenmaal op zijn praatstoel zat, dan bleef die praten. En dan, die ging ook heel makkelijk het criminele circuit een beetje verheerlijken, dus dat vond ik heel spannend, zo van: oké, waar gaat die naartoe?’

De trainer nam in zowel de voorbereiding als tijdens de bijeenkomsten dan ook de lead of de trekkersrol. Bijvoorbeeld door op bepaalde momenten actief naar de ervaringen of de aanvullingen van de ervaringsdeskundige te vragen. Volgens de trainer kwam de rol van de ervaringsdeskundige bij de meeste bijeenkomsten goed uit de verf, maar het een keer was voorgekomen dat hij werd overvallen door de richting waarop de ervaringsdeskundige ging:

‘Op een gegeven moment had ik hem voor een bijeenkomst wat suggesties gedaan, met voorbeelden die hij dan kon gaan gebruiken. En besproken dan ga ik dit doen en ga ik dat doen. En toen deed ie uiteindelijk totaal iets anders. En toen was ik eventjes wel op het verkeerde been en van mijn à propos. Want ja, wacht even, toen ging het bijna erop lijken dat die criminaliteit ging verheerlijken, dus daarom heb ik toen heel even ingegrepen. Nee, wacht eventjes, het gaat nog een andere kant op. En toen, nou ja, leek het wel eigenlijk dat hij zich herpakte, dus uiteindelijk was de uitkomst helemaal goed.’

De ervaringsdeskundige vond dat hij tijdens de bijeenkomst meestal genoeg ruimte kreeg om zijn ervaringen te delen, maar hij had er soms moeite mee dat de tijd of de agenda van de bijeenkomst leidend waren, en zei hierover:

‘Soms had ik het gevoel van kijk, dan probeer ik er nog met die cliënt over iets te hebben, weet je wel, wat eigenlijk niet direct nut heeft voor de training, maar toch eigenlijk voor mij wel nut heeft, want ik creëer daardoor steeds meer vertrouwen, maar dan werd het door de trainer afgekapt vanwege de tijd.’

Bijeenkomsten

De trainer gaf aan dat hij op hoofdlijnen het draaiboek heeft gevolgd. Doordat de cliënt een lager intelligentieniveau had, moest hij meer herhalen, meer tijd nemen om dingen uit te leggen en heeft hij vaker bij de cliënt moeten checken of hij de opdracht begrepen heeft.

Alle drie de geïnterviewden gaven aan dat de cliënt wel eens moeite had om opdrachten te begrijpen. Hierbij werd de signaleringskaart als voorbeeld genoemd door de trainer en ervaringsdeskundige. Volgens de trainer was het invullen of bespreken van de triggerkaart of signaleringskaart iets te abstract voor deze cliënt, maar het rollenspel was voor de cliënt dan veel duidelijker en makkelijker aan de realiteit te toetsen. Volgens de reclasseringswerker waren de bijeenkomsten wel goed te begrijpen voor de cliënt, alleen was voor de cliënt niet altijd duidelijk wat hij er uiteindelijk van zou moeten leren.

Volgens de drie geïnterviewden was er een goede, veilige sfeer en iedereen open en eerlijk naar elkaar kon zijn. Volgens de ervaringsdeskundige was er ook een goede balans tussen grapjes of humor tussendoor en serieus aan de slag gaan met de opdrachten.

Verbetersuggesties

Bij de laatste vraag in het interview werden verschillende verbetersuggesties gegeven. Volgens de reclasseringswerker zou de interventie ook geschikt kunnen zijn voor een bredere doelgroep, zoals cliënten zonder LVB of bij cliënten die (gewelds)delicten in groepsverband plegen.

De ervaringsdeskundige gaf aan dat hij meer tijd zou willen investeren in het sociale aspect en het helpen van de cliënt. Hoewel dat geen onderdeel of doel van de interventie is, kan dat volgens hem wel bijdragen aan de interventie:

‘We konden ook nog helpen met twaalf dingen, zoals hoe die jongen woont, contact met familie, Ja, dat zijn toch wel allemaal dingen waar je punten mee kan scoren vind ik.’

Volgens de trainer is de motivatie van de reclasseringswerker belangrijk is om de bijeenkomsten goed te kunnen organiseren en doorlopen. Dit werd genoemd naar aanleiding van een ander voortijdig beëindigd traject. Daarnaast zou het volgens de trainer goed zijn als de reclasseringswerker en cliënt tussen de bijeenkomsten van SKONK elkaar ook kunnen zien of spreken om tussentijds de stof te herhalen en bespreken. De achtergrond van de ervaringsdeskundige en cliënt sloten in dit traject wel redelijk op elkaar aan, maar een goede aansluiting op basis van delictgeschiedenis is belangrijk volgens de trainer.

6. CONCLUDEREND EN AFSLUITEND

Door het beperkte aantal trajecten en gegevens was het niet mogelijk om het onderzoek uit te voeren volgens de oorspronkelijke onderzoeksopzet. De aantallen waren te beperkt om groepsanalyses uit te kunnen voeren. Op basis van dit onderzoek kunnen daarom geen conclusies worden getrokken. Er is voor gekozen om de volledig doorlopen trajecten zo uitgebreid mogelijk te rapporteren. Er zijn in dit rapport uiteindelijk vier trajecten beschreven. Deze trajectbeschrijvingen geven inzicht in de ervaren meerwaarde van de interventie en de uitdagingen bij het uitvoeren van een nieuwe interventie.

Eén van de leerpunten uit de pilot SKONK is dat het experimenteren met een nieuwe interventie in het (weerbarstige) justitiële werkveld een behoorlijke uitdaging is waarbij veel tijd en doorzettingsvermogen nodig is. Ondanks de tomeloze inzet van de projectleiders en de betrokken beleidsmedewerkers en managers vanuit de reclasseringsorganisaties heeft het langer dan een jaar geduurd om zes trajecten te kunnen starten. Van deze zes trajecten zijn er twee vroegtijdig beëindigd. Vier trajecten zijn volledig doorlopen. Bij twee van de vier trajecten was de gegevensverzameling volledig.

Uit de meeste interviews kwam naar voren dat cliënten door de bijeenkomsten meer inzicht in zichzelf en criminele activiteiten hebben gekregen. Of deze inzichten de cliënt ook gaat helpen bij nieuwe situaties op straat is en blijft nog een vraag. Met betrekking tot het tweede doel van de interventie, het vergroten van LVB-vakmanschap van de professional, waren de meningen verdeeld. Mogelijk kwam dit doordat de reclasseringswerkers die aan de pilot hebben deelgenomen al ruime LVB-expertise hadden. Eén reclasseringswerker was geïnspireerd door de opdrachten en tools van de interventie. Hoewel de gemiddelde verschillen op de weerbaarheidsindicatoren en stellingen met betrekking tot LVB-vakmanschap bij de eerste twee trajecten gunstig lijken, kunnen daar geen conclusies aan worden ontleend.

De trajectbeschrijvingen geven ook inzicht in elementen uit de interventie die positief werden ervaren, zoals het rollenspel en de aanwezigheid van de ervaringsdeskundige. Daarnaast waren er uitdagingen, zoals de praktische organiseerbaarheid van de bijeenkomsten, het werken met justitiabelen met een LVB en de samenwerking tussen forensische professionals en ervaringsdeskundigen. Zowel de positieve elementen als uitdagingen geven de ontwikkelaars van de interventie en betrokken organisaties inzicht en aanknopingspunten voor eventuele doorontwikkeling en implementatie van deze interventie. Daarnaast kunnen deze inzichten ook waardevol zijn voor andere interventies waarbij bijvoorbeeld ervaringsdeskundigen worden ingezet. Mogelijk kan daarbij nogmaals gebruik gemaakt worden van dit onderzoeksdesign en het ontwikkelde onderzoeksmateriaal, welke in de bijlagen zijn toegevoegd.

Het is jammer dat de pilot niet is verlopen zoals was beoogd en de gegevens beperkt zijn om conclusies te kunnen trekken. Toch kan er veel van deze pilot worden geleerd en staan de uitgangspunten van de interventie nog steeds overeind. Het belang van interventies gericht op kwetsbare doelgroepen van criminele ronselpraktijken en de meerwaarde van ervaringsdeskundigen in het forensische werkveld wordt immers in toenemende mate onderkend (Lenkens, 2022; Verbrugge et al., 2022; Bierbooms et al., 2017).

BRONNENLIJST

- Andrews, D.A., & Bonta, J. (2010). *The Psychology of Criminal Conduct* (5th ed.). Newark, JH: Lexis-Nexis.
- Bierbooms, J., Barendregt, C., Martinelli, T., Lorenz, K., Dijkslag, D., Bokkem, S. van (2017). *Ervaringsdeskundigheid in de forensische GGz*. GGzE/Kwaliteit forensische zorg
- De Wit, M., Moonen, X., & Douma, J. (2011). *Richtlijn effectieve interventies LVB*. Landelijk kenniscentrum LVB. Verkregen van: <https://www.kenniscentrumlvb.nl/wp-content/uploads/2023/07/Richtlijn-Effectieve-Interventies-LR-formaat-if00lc-snfbmd.pdf>
- Douma, J., Hoekman, J., & Merkus, E. (2017). *Handreiking Vroegsignalering van een LVB*. Verkregen van: <https://www.kenniscentrumlvb.nl/product/handreiking-vroegsignalering-van-een-lvb/>
- Lenkens, M. (2022). *More than a Mirror. Mechanisms of experiential peer support for young people engaging in criminal behaviour*. Dissertation. Erasmus University Rotterdam.
- Menger, A. (2018). *De werkalliantie in het gedwongen kader*. Academisch proefschrift. Vrije Universiteit Amsterdam.
- Meijer, R., & de Winter-Koçak, S. (2018) *Werkzame elementen van weerbaarheidstrainingen tegen discriminatie voor jongeren met een migratieachtergrond*. Utrecht: Kennisplatform Integratie & Samenleving.
- Movisie (2021). *Wat werkt bij het versterken van weerbaarheid van jongeren*. Verkregen van: https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2022-01/Wat-werkt-bij-het-versterken-van-weerbaarheid-van-jongeren_dossier.pdf
- Pearlin, L.I., & Schooler, C. (1987). The structure of coping. *Journal of Health and Social behavior*. 19(1), p. 2-21.
- Snell, M.E., Luckasson, R., Borthwick-Duffy, W.S., Bradley, V., Buntinx, W.H., Coulter, D.L., Craig, E.P., Gomez, S.C., Lachapelle, Y., Reeve, A., Shalock, R.L., Shogren, K.A., Spreat, S., Tassé, M.J., Thompson, J.R., Verdugo, M.A., Wehmeyer, M.L. & Yeager, M.H. (2009). Characteristics and needs of people with intellectual disability who have higher IQs. *Intellectual Development and Disability*. Volume 47(3), pp. 220-233.
- Verbrugge, C., DeFuentes-Merillas, L., Harskamp, M. van, Dijkstra, B. (2022). De meerwaarde van ervaringsvrijwilligers binnen de verslavingsreclassering. *PROCES*. 101 (4). Boom Juridisch.
- Vrij, P., Kaal, H. & Bernard, R. (2018). *Licht verstandelijke beperking en de reclassering. Een handreiking voor reclasseringswerkers over de begeleiding van cliënten met een LVB*. Leiden: Hogeschool Leiden. Verkregen van: <https://www.hsleiden.nl/binaries/content/assets/hsl/lectoraten/lvb-en-jeugdcriminaliteit/handreikingen/handreiking-reclassering-10092018.pdf>
- Zwinkels, M., Reijssen, A. van, Staijen, F. (2021). *Projectvoorstel Samen Koersen op Nieuwe Kansen!* Universiteit van de Straat & Humanitas DMH.

BIJLAGEN

Bijlage I: Topiclijst cliënt

SKONK algemeen, meerwaarde

- 1.) Wie heeft je gevraagd om mee te doen aan SKONK?
 - Wat vond je daar toen van?
 - Mocht je zelf besluiten om mee te doen?
 - Waarom deed je mee?
- 2.) Wat vond je van de bijeenkomsten?
 - Wat vond je leuk?
 - Waarom?
 - Wat vond je moeilijk?
 - Waarom?
 - Vond je de bijeenkomsten nuttig?
 - Waarom wel/niet?
- 3.) Wat vond je van de oefeningen / opdrachten (praatplaat / triggerkaart)?
 - Heb je iets gehad aan de oefeningen / opdrachten?
 - Denk je dat je de oefeningen / triggerkaart nog een keer gaat gebruiken?

Contact met ervaringsdeskundige

- 4.) Wat vond je ervan dat er een ervaringsdeskundige bij was?
 - Wat deed hij tijdens de bijeenkomsten?
- 5.) Wat heb je aan de ervaringsdeskundige gehad?
 - Voelde je je gesteund door de ervaringsdeskundige?
- 6.) Welk rapportcijfer (1-10) zou je jouw contact met de ervaringsdeskundige geven?
 - Waarom?
- 7.) Welk rapportcijfer (1-10) zou je jouw contact met jouw reclasseringswerker geven?
 - Waarom?
 - Wat vond je ervan dat hij/zij mee ging naar de bijeenkomsten?
 - Wat heeft jouw reclasseringswerker gehad aan de bijeenkomsten?

Bijlage II: Topiclijst reclasseringswerker

Inleidende vragen:

- 1.) Hoeveel ervaring heb je met LVB-cliënten?
- 2.) Hoe ben je te weten gekomen over de interventie SKONK?
 - Om welke reden heb je de cliënt en jou aangemeld voor de interventie?

Uitvoering interventie

- 3.) Praktisch:
 - Frequentie van de bijeenkomsten (tweewekelijks)
 - Goed, te snel, te lang
 - Ruimte van de bijeenkomsten
 - Klein/groot, stil/lawaai, warm/koud, etc.
 - Ben je bij alle bijeenkomsten (fysiek) aanwezig geweest?
 - Hoeveel en welke niet / online?
 - Aantal personen per bijeenkomst
 - Oké, meer/minder.
 - Heb je de cliënt ook tussen de bijeenkomsten van de interventie gezien/gesproken?
- 4.) Inhoudelijk:
 - Sloten de besproken onderwerpen tijdens de bijeenkomsten aan op:
 - de toezichtdoelen (uit PvA) van de cliënt?
 - waarom wel/niet?
 - eerdere toezichtgesprekken met de cliënt?
 - Waarom wel/niet?
 - de belevingswereld van de cliënt?
 - waarom wel/niet?
 - de verwachtingen die je had bij de interventie?
 - Waarom wel/niet?
- 5.) Wat vond je van de aanwezigheid van de ervaringsdeskundige bij de bijeenkomsten?
 - Waarom?
 - In hoeverre kon de ervaringsdeskundige de cliënt helpen?
 - Waarbij heeft ED geholpen?
 - Op welke manier deed hij dat?
 - In hoeverre heeft de ervaringsdeskundige jou kunnen inspireren?
 - Waardoor ben je geïnspireerd?
- 6.) Zou je jouw collega's aanraden om aan de interventie SKONK deel te nemen met een cliënt?
 - Waarom wel/niet?

Ervaren meerwaarde van interventie voor reclasseringswerker

- 7.) In hoeverre vond je de interventie SKONK zinvol voor jezelf? (1=helemaal niet – 5=helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?
- 8.) Heb je meer inzicht gekregen in de belevingswereld van de cliënt? (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?
- 9.) Heb je meer inzicht gekregen in de aanwezige risicofactoren van de cliënt? (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?
 - Wat ga je hiermee doen?
- 10.) Heb je nieuwe manieren/methoden/handvaten geleerd om risicofactoren met de cliënt te bespreken? (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?
 - Wat was hierbij het meest inspirerend voor jou?
 - Trainer, ervaringsdeskundige, methoden (triggerkaart, signaleringstool, simulatiegesprek)
- 11.) Heb je nieuwe manieren/methoden/handvaten geleerd om beschermende factoren met de cliënt te bespreken (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?
 - Wat was hierbij het meest inspirerend voor jou?
 - Trainer, ervaringsdeskundige, methoden (triggerkaart, signaleringstool, simulatiegesprek)

Ervaren meerwaarde van interventie voor de cliënt

- 12.) In hoeverre was de interventie zinvol voor de cliënt? (1= helemaal niet – 5 = helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?
- 13.) In hoeverre was de cliënt open en eerlijk tijdens de gesprekken? (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?
 - Op welke manier heeft de trainer hieraan bijgedragen?
 - Op welke manier heeft de ervaringsdeskundige hieraan bijgedragen?
 - Op welke manier heb jij hieraan bijgedragen?
 - Voor, tijdens & na de bijeenkomsten.
- 14.) Was de cliënt op zijn gemak tijdens de bijeenkomsten? (1=helemaal niet – 5=helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?
 - Op welke manier heeft de trainer hieraan bijgedragen?
 - Op welke manier heeft de ervaringsdeskundige hieraan bijgedragen?
 - Op welke manier heb jij hieraan bijgedragen?
 - Voor, tijdens & na de bijeenkomsten.

15.) Had de cliënt moeite met het begrijpen of maken van de opdrachten / oefeningen? (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel)

- Welke oefeningen / opdrachten waren lastig voor de cliënt?
- Wat vond de cliënt precies lastig?
- Hoe werd daarmee omgegaan?
 - Wat was daarbij de rol trainer & ervaringsdeskundige?

16.) Is de cliënt zich bewust van wat ronselpraktijken zijn / dat criminelen anderen misbruiken voor risicowerk? (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel).

- Waarom wel/niet?
- Denk je dat de cliënt in toekomstige situaties ronselen/werven zal herkennen?
 - Waarom wel/niet?

17.) Is de cliënt zich bewust van zijn/haar eigen triggers van criminaliteit? (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel).

- Waarom wel/niet?
 - Was de triggerkaart hierbij behulpzaam?
 - Was de signaleringstool hierbij behulpzaam?

18.) De cliënt weet hoe hij in toekomstige situaties kan omgaan met zijn/haar triggers van criminaliteit (1=helemaal niet – 5 = helemaal wel).

- Waarom wel/niet?
- Denk je dat de cliënt in toekomstige situaties beter kan omgaan met zijn/haar triggers?
 - Waarom wel/niet?

Slotvraag

19.) Heb je nog tips of verbeteradviezen voor de ontwikkelaars, trainers of ervaringsdeskundigen van de interventie?

Bijlage III: Topiclijst ervaringsdeskundige

Inleidende vragen:

- 1.) Demografische kenmerken
 - Geslacht
 - Leeftijd
- 2.) Hoe ben je ervaringsdeskundige geworden?
 - Waarom ben je ED geworden?
 - En hoe lang doe je dit nu?
- 3.) Hoe ben je voorbereid op de bijeenkomsten van SKONK?
 - Trainingsbijeenkomst
 - Had je voldoende informatie gekregen?
 - Was alles duidelijk?
 - Kennismaking met trainer Humanitas na matching
 - Afspraken over samenwerking: welke?
 - Wat vond je van dit gesprek?

SKONK, algemene indruk

- 4.) Hoe vond je het om aan de training SKONK mee te doen?
- 5.) Wat vond je van de bijeenkomsten?
 - Praktische randvoorwaarden
 - Tijd, locatie, aantal personen, etc.
 - Inhoudelijk:
 - Onderwerpen / thema's
 - Belangrijkste onderwerpen kunnen bespreken?
 - Opdrachten /oefeningen
 - Begrijpelijk en behulpzaam voor cliënt?

Eigen rol

- 6.) Wat was jouw rol bij de bijeenkomsten van SKONK?
 - Praktische hulp = helpen bij maken van opdrachten
 - Emotionele hulp = gesprekken over gevoelens, luisteren en steunen.
 - Verbinding tussen professionals en cliënten = wegnemen van misverstanden tussen cliënt en professional; aanvoelen of de cliënt iets wel/niet snapt.
 - (eventueel nog andere rollen?)
- 7.) Hoe heb je deze rol ingevuld?
 - Wat ging goed?
 - Wat vond je lastig / had je liever anders gedaan?

- 8.) Heb je het gevoel dat jouw aanwezigheid bij de bijeenkomsten zinvol was? (1=helemaal niet – 5=helemaal wel)
- Waardoor wel/niet?

Contact met de cliënt

- 9.) Heb je het gevoel dat je de cliënt hebt kunnen helpen?
- Waardoor wel/niet?
 - Op welke manier heb je de cliënt kunnen helpen?
 - Heb je het gevoel dat je genoeg hebt kunnen doen?
 - Had je de cliënt nog meer / anders willen helpen?
- 10.) Welk rapportcijfer (1-10) zou je jouw contact met de cliënt geven?
- Wat ging er goed?
 - Wat kon beter?
- 11.) Herkenning / gedeelde ervaringen
- Kon je je herkennen in de ervaringen of problemen van de cliënt?
 - Indien nee, waardoor niet?
 - Indien ja:
 - Heb je je eigen ervaringen kunnen delen?
 - Wat ging daarbij goed?
 - Wat vond je lastig?
 - Kreeg je voldoende ruimte om je eigen ervaringen te delen?
 - Wanneer wel/niet vertellen over eigen ervaringen?
- 12.) Sociale binding
- 20.) Was de cliënt op zijn gemak tijdens de bijeenkomsten? (1=helemaal niet – 5=helemaal wel)
- Waardoor kon je dat merken?
 - Wat heb jij hieraan kunnen doen?
- 21.) Was de cliënt open over zijn problemen / ervaringen? (1=helemaal niet – 5=helemaal wel)
- Waardoor kon je dat merken?
 - Wat heb jij hieraan kunnen doen?

Samenwerking met de trainer

- 13.) Welk rapportcijfer (1-10) zou je jouw contact met de trainer geven?
- Wat ging goed?
 - Wat kon beter?
- 14.) Was de rol- en taakverdeling tussen jou en de trainer duidelijk?
- Waarom wel/niet?
 - Hoe stemden jullie dit met elkaar af?
 - Voorafgaand, tijdens en na de bijeenkomst
- 15.) Waren jullie het altijd met elkaar eens over de doelen en aanpak van de bijeenkomst?
- Indien nee, hoe ging je daarmee om?

Contact met de reclasseringswerker

16.) Welk rapportcijfer (1-10) zou je jouw contact met de reclasseringswerker geven?

- Wat ging goed?
- Wat vond je lastig?

17.) Denk je dat de reclasseringswerker iets van jou heeft geleerd?

- Indien ja, wat heeft de rw'er van jou geleerd?
- Indien nee, waarom denk je van niet?

Slotvraag:

18.) Zou je vaker als ED willen meedoen aan de training SKONK?

- Waarom wel/niet?

Bijlage IV: Topiclijst trainer

Inleidende vragen

- Aantal jaar werkervaring
 - Met LVB-cliënten?
 - In het forensische werkveld?
- Algemene indruk SKONK
 - Wat vond je het leukste bij het geven van de training SKONK?
 - Wat vond je het meest uitdagend bij het geven van de training SKONK?

SKONK, uitvoering interventie

1.) In hoeverre verliepen de bijeenkomsten zoals gepland?

- Praktische randvoorwaarden
 - Was er voldoende tijd?
 - Was de locatie geschikt?
 - Aantal personen per bijeenkomst?
 - Welke vorm (online/hybride/fysieke bijeenkomsten)?
 - Aantal no-shows / afmeldingen / verplaatsingen?
- Inhoudelijk
 - Zijn er aanpassingen gedaan in het programma/draaiboek? (maatwerk)
 - Welke aanpassingen?
 - Wat waren de redenen daarvoor?

2.) Wat zou je bij een volgend traject anders willen doen of organiseren?

- Waarom?
- Wat heb je daarvoor nodig?

Stellingen over de cliënt

3.) De interventie was zinvol voor de cliënt (1= helemaal oneens – 5 = helemaal eens)

- Waarom wel/niet?
- Wat heeft de cliënt geleerd van de bijeenkomsten?

4.) De cliënt was open en eerlijk tijdens de gesprekken. (1=helemaal oneens – 5 = helemaal eens)

- Waaraan kon je dat merken?
 - Wat heb jij hieraan kunnen doen?
 - Wat heeft de ervaringsdeskundige hieraan kunnen doen?

5.) De cliënt had moeite met het begrijpen of maken van de opdrachten / oefeningen (invullen triggerkaart). (1= helemaal oneens – 5 = helemaal eens)

- Welke oefeningen / opdrachten waren lastig?

- Wat vond de cliënt precies lastig?
 - Hoe ben je hiermee omgegaan?
 - Heeft de ervaringsdeskundige hierbij kunnen helpen?
 - Zo ja, hoe?
- 6.) De cliënt is zich bewust (geworden) van ronselpraktijken (dat criminelen anderen misbruiken voor risicowerk). (1= helemaal oneens – 5 = helemaal eens)
- Waardoor wel/niet?
 - Denk je dat de cliënt in toekomstige situaties ronsel-/wervingsactiviteiten zal herkennen?
 - Waarom wel/niet?
- 7.) De cliënt is zich bewust van eigen triggers van criminaliteit (1= helemaal oneens – 5 = helemaal eens)
- Waardoor wel/niet?
 - Was de triggerkaart hierbij behulpzaam?
- 8.) De cliënt weet hoe hij in toekomstige situaties kan omgaan met zijn/haar triggers van criminaliteit. (1= helemaal oneens – 5 = helemaal eens)
- Waarom wel/niet?
 - Denk je dat de cliënt in toekomstige situaties beter kan omgaan met zijn/haar triggers?
 - Waarom wel/niet?

Stellingen over de reclasseringswerker

- 9.) De interventie was zinvol voor de reclasseringswerker. (1=helemaal oneens – 5 = helemaal eens)
- Waarom wel/niet?
 - Wat heeft de reclasseringswerker geleerd van de bijeenkomsten?
- 10.) De reclasseringswerker heeft meer inzicht gekregen in de belevingswereld van de cliënt (1=helemaal oneens – 5 = helemaal eens)
- Waardoor wel/niet?
- 11.) De reclasseringswerker heeft meer inzicht gekregen in de risicofactoren van de cliënt (1=helemaal oneens – 5 = helemaal eens)
- Waardoor wel/niet?
- 12.) De reclasseringswerker heeft nieuwe manieren, methoden of handvaten geleerd om risicofactoren met de cliënt te bespreken (1=helemaal oneens – 5 = helemaal oneens)
- Waarom/waardoor wel/niet?
- 13.) De reclasseringswerker heeft nieuwe manieren, methoden of handvaten geleerd om beschermende factoren met de cliënt te bespreken. (1=helemaal oneens – 5 = helemaal eens)
- Waarom/waardoor wel/niet?

Samenwerking met de ervaringsdeskundige

14.) Heb je eerder met ervaringsdeskundigen samen gewerkt?

- Indien ja, op welke manier?

15.) Welk rapportcijfer (1-10) zou je de samenwerking met de ervaringsdeskundige geven?

- Wat ging goed?
- Wat kon beter?

16.) Hadden jullie afspraken gemaakt over de rolverdeling?

- Wat was jouw rol?
 - Wat ging hierbij goed?
 - Wat had je liever anders gedaan / wat vond je lastig?
- Welke rol had de ervaringsdeskundige bij de bijeenkomsten?
 - Wat ging daarbij goed?
 - Wat had je liever anders gezien?

17.) Was deze rol- en taakverdeling tussen jou en de ervaringsdeskundige duidelijk?

- Wanneer wel/niet?
- Hoe stemden jullie dat met elkaar af?
 - voorafgaand, tijdens en na de bijeenkomst

18.) Heeft de ervaringsdeskundige zijn/haar ervaringen met de cliënt kunnen delen?

- Wat ging daarbij goed?
- Wat had je liever anders gezien?
- In welke situaties kon dat wel of niet?
 - Kun je voorbeelden geven?

19.) Waren jullie het altijd met elkaar eens over de doelen en aanpak van de bijeenkomst?

- Indien nee, wat deden jullie dan?

Afsluiting

20.) Stel dat SKONK wordt uitgerold, heb je tips of aanbevelingen?

Bijlage V: Visuele ondersteuning bij topiclijst

Helemaal oneens

Oneens

Weet ik niet

Eens

Helemaal eens

Bijlage VI: Startmeting, vragenlijst cliënt

Beste deelnemer,

Fijn dat je deze vragenlijst wilt invullen.

Het invullen duurt ongeveer 5 minuten.

Als je klaar bent, dan mag je de vragenlijst in een envelop doen en dicht plakken.

De trainer geeft de dichte envelop aan de onderzoeker.

Deze vragenlijst is vertrouwelijk.

Dat betekent dat de trainer, toezichthouder of anderen kunnen jouw antwoorden niet kunnen zien.

Alvast bedankt voor jouw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. Ik ben een:

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

2. Wat is je leeftijd?

..... jaar

3. Wat ga je leren bij deze interventie?

.....

.....

.....

.....

4. De volgende stellingen gaan over het contact met je toezichthouder en je gedrag.

Kruis achter elke stelling één antwoord aan.

	Helemaal oneens 	Beetje oneens 	Weet ik niet 	Beetje eens 	Helemaal eens
Mijn toezichthouder begrijpt precies wat mijn problemen zijn.					
Mijn toezichthouder legt duidelijk uit wat ik moet doen.					
Mijn toezichthouder neemt de tijd om me te begrijpen.					
Mijn toezichthouder houdt rekening met wat er speelt in mijn leven.					
Door mijn toezichthouder snap ik beter hoe ik kan veranderen.					
Na een gesprek met mijn toezichthouder snap ik wat de afspraken zijn.					
Ik zou zo weer een delict plegen.					
Ik kan mijn gedrag veranderen.					
Ik weet mijn eigen risico's.					

Je mag deze vragenlijst nu in een envelop van de HU doen en dicht plakken.

Mocht je vragen hebben over het onderzoek, dan kun je ons bereiken via: widya.debakker@hu.nl Harstikke bedankt voor je tijd en je medewerking!

Bijlage VII: Startmeting, vragenlijst reclasseringswerker

Onderzoeksnummer SR

Beste reclasseringswerker,

Welkom bij de eerste vragenlijst over de interventie Samen Koersen op Nieuwe Kansen.

De volgende vragen gaan over uw deelname aan deze interventie met een specifieke cliënt, die wordt aangeduid als 'mijn cliënt.'

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten.

Uw gegevens worden anoniem verwerkt.

Alvast hartelijk dank voor uw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1) Wat is uw geslacht?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw
- ☐ Anders

2) Wat is uw leeftijd?

..... jaar

3) Hoeveel jaar werkt u bij de reclassering?

..... jaar

4) Hoe lang heeft u al contact met deze cliënt?

..... jaar

5) Wat verwacht u te gaan leren tijdens deze interventie?

.....

.....

.....

.....

.....

6) Hoe vaak spreekt u met deze cliënt over *risicofactoren* voor delictgedrag?

- ☐ Nooit
- ☐ Soms
- ☐ Er tussen in
- ☐ Vaak
- ☐ Altijd

7) Hoe tevreden bent u over de gesprekken die gaan over risicofactoren voor delictgedrag met deze cliënt?

- ☐ Zeer ontevreden
- ☐ Ontevreden
- ☐ Niet ontevreden, noch tevreden
- ☐ Tevreden
- ☐ Heel tevreden

a) Wat gaat goed tijdens het bespreken van risicofactoren met deze cliënt?

.....

.....

.....

.....

.....

b) Wat vindt u lastig bij het bespreken van risicofactoren met deze cliënt?

.....

.....

.....

.....

.....

8) Hoe vaak spreekt u met deze cliënt over *beschermende factoren* voor delictgedrag?

- ☐ Nooit
- ☐ Soms
- ☐ Er tussen in
- ☐ Vaak
- ☐ Altijd

9) Hoe tevreden bent u over de gesprekken die gaan over beschermende factoren voor delictgedrag met deze cliënt?

- ☐ Zeer ontevreden
- ☐ Ontevreden
- ☐ Niet ontevreden, noch tevreden
- ☐ Tevreden
- ☐ Heel tevreden

a) Wat gaat goed tijdens het bespreken van beschermende factoren met deze cliënt?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Wat vindt u lastig bij het bespreken van beschermende factoren met deze cliënt?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10) Nu volgen een aantal stellingen over uw cliënt.

Beoordeel deze stellingen zoals u de cliënt op dit moment ervaart.

Kruis achter elke stelling één antwoord aan.

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
Mijn cliënt is in staat om zijn gedrag te veranderen.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn cliënt kan criminele verleidingen weerstaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn cliënt is gemotiveerd om mee te doen aan deze interventie.	☐	☐	☐	☐	☐
Ik denk dat mijn cliënt gemakkelijk weer bij een delict betrokken raakt.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn cliënt weet precies waar bij hem/haar de risico's liggen.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn cliënt heeft inzicht in zijn/haar eigen talenten en kwaliteiten.	☐	☐	☐	☐	☐
Mijn cliënt gelooft in zijn/haar eigen vaardigheden en mogelijkheden.	☐	☐	☐	☐	☐

Mijn cliënt heeft weinig controle over de dingen die hem/haar overkomen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt denkt dat hij/zij zelf weinig kan doen om belangrijke dingen in zijn/haar leven te veranderen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt voelt zich hulpeloos bij het omgaan met zijn/haar problemen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt kan zijn/haar gedachten en gevoelens onder woorden brengen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt durft zijn/haar grenzen aan te geven.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt kan voor zichzelf opkomen, als er iets gebeurt wat hij of zij niet wil.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt wordt gesteund door familie om op het rechte pad te blijven.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt wordt gesteund door een volwassene buiten de familie (rolmodel) om op het rechte pad te blijven.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt heeft pro-sociale vrienden of kennissen.	0	0	0	0	0

11) De volgende stellingen gaan over uw rol in het contact met deze cliënt.

Beoordeel deze stellingen zoals u uw rol op dit moment ervaart.

Omcirkel achter elke stelling uw antwoord.

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik weet precies wanneer het risico bij mijn cliënt toeneemt.	0	0	0	0	0

Ik kan met deze cliënt signalen van oplopend risico bespreken.	0	0	0	0	0
Ik kan mijn cliënt duidelijk uitleggen wat hij/zij moet doen en waarom dat goed is om te doen.	0	0	0	0	0
Met mijn hulp begrijpt mijn cliënt nu beter hoe hij/zij kan veranderen.	0	0	0	0	0
Ik begrijp precies wat de problemen van mijn cliënt zijn.	0	0	0	0	0
Ik neem de tijd om mijn cliënt goed te begrijpen.	0	0	0	0	0
Ik houd rekening met de omstandigheden van mijn cliënt.	0	0	0	0	0
Na afloop van een gesprek weet mijn cliënt goed wat we hebben afgesproken.	0	0	0	0	0

12) Zijn er bijzondere omstandigheden bij deze cliënt die van invloed kunnen zijn op deze interventie?

.....

.....

.....

.....

.....

U kunt de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen en de envelop dicht plakken.

De trainer zal de gesloten envelop aan de onderzoeker geven.

Mocht u naar aanleiding van de vragenlijst vragen hebben, dan kunt u ons bereiken via:
widya.debakker@hu.nl.

Wij danken u voor uw tijd en uw medewerking!

Bijlage VIII: Tussentijdse meting, vragenlijst cliënt

Onderzoeksnummer TC

Beste deelnemer,

We willen graag weten wat je van deze bijeenkomst vond.

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.

Er zijn geen foute antwoorden.

Het gaat om jouw mening.

Als je klaar bent, dan mag je de vragenlijst in een envelop doen en dicht plakken.

De trainer geeft de dichte envelop aan de onderzoeker.

De trainer, toezichthouder of anderen kunnen jouw antwoorden niet zien.

Alvast bedankt voor jouw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. Ik heb iets gehad aan deze bijeenkomst.

- ☐ Helemaal niet
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

2. Wat heb je gehad aan deze bijeenkomst?

.....

.....

.....

.....

3. Deze bijeenkomst was:

- Te kort
- Oké
- Te lang

4. Nu volgen een aantal stellingen over de bijeenkomst.

Geef voor elke stelling aan of je het ermee eens bent.

Bij iedere stelling kun je één antwoord aankruisen.

	Helemaal oneens 	Beetje oneens 	Weet ik niet 	Beetje eens 	Helemaal eens
Ik vond de opdrachten/oefeningen duidelijk.					
De opdrachten/oefeningen kan ik ook in het echt gebruiken.					
De tekeningen/plaatjes waren duidelijk.					
De trainer is duidelijk.					
Ik kan alles vragen aan de trainer.					
De trainer vraagt of ik hem/haar begrijp.					
Mijn toezichthouder begrijpt nu beter wat mijn problemen zijn.					
Ik heb iets gehad aan de ervaringsdeskundige.					

Je kunt de ingevulde vragenlijst nu in een envelop van de HU doen en dicht plakken.

Hartstikke bedankt voor je tijd en je medewerking!

Mocht je vragen hebben over het onderzoek, dan kun je ons bereiken op: widya.debakker@hu.nl.

Bijlage IX: Tussentijdse meting, vragenlijst reclasseringswerker

Onderzoeksnummer TR

Beste reclasseringswerker,

In deze vragenlijst vragen wij naar uw mening over deze bijeenkomst.

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.

Uw gegevens worden anoniem verwerkt.

U kunt straks de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen en dichtplakken.

De trainer zal de gesloten envelop aan de onderzoeker geven.

Alvast hartelijk dank voor uw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. In hoeverre heeft *uw cliënt* iets gehad aan deze bijeenkomst?

- ☐ Heel weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

a) Wat heeft *uw cliënt* gehad aan deze bijeenkomst?

.....

.....

.....

.....

.....

2. In hoeverre heeft u iets gehad aan deze bijeenkomst?

- ☐ Heel weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

a. Wat heeft u gehad aan deze bijeenkomst?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Hoe gaat u nieuwe kennis/inzichten toepassen bij deze of andere cliënten?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Wat vindt u van de duur van deze bijeenkomst?

- ☐ Te kort
- ☐ Oké
- ☐ Te lang

4. Tot slot volgen een aantal stellingen over deze bijeenkomst.
Wilt u per stelling aangeven in hoeverre u het ermee eens bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
De cliënt was gemotiveerd om mee te werken.	0	0	0	0	0
De opdrachten/oefeningen waren te moeilijk voor mijn cliënt	0	0	0	0	0
De visuele ondersteuning heeft mijn cliënt geholpen bij het begrijpen en bespreken van de opdrachten	0	0	0	0	0
Het doel van deze bijeenkomst was duidelijk	0	0	0	0	0
Er was een veilige en positieve sfeer	0	0	0	0	0
De trainer was duidelijk	0	0	0	0	0
Ik begrijp nu beter wat de problemen van mijn cliënt zijn	0	0	0	0	0
Ik weet nu beter hoe ik <i>risicofactoren</i> van delictgedrag kan bespreken met deze cliënt	0	0	0	0	0
Ik weet nu beter hoe ik <i>beschermende</i> factoren van delictgedrag kan bespreken met deze cliënt	0	0	0	0	0
De aanwezigheid van de ervaringsdeskundige had meerwaarde	0	0	0	0	0

Wilt u de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen en dicht plakken?

Wij danken u voor uw tijd en uw medewerking!

Mocht u naar aanleiding van de vragenlijst nog vragen hebben, dan kunt u ons bereiken via:
widya.debakker@hu.nl.

Bijlage X: Tussentijdse meting, vragenlijst ervaringsdeskundige

Onderzoeksnummer TE

Beste ervaringsdeskundige,

Deze vragenlijst gaat over uw mening over deze bijeenkomst.

Het beantwoorden van deze vragen duurt ongeveer 5 minuten.

Als u klaar bent, dan kunt u de vragenlijst in een envelop van de HU doen en dicht plakken.

De trainer geeft de gesloten envelop aan de onderzoeker.

De trainer of anderen kunnen uw antwoorden niet zien.

Alvast hartelijk dank voor uw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. Hoe tevreden bent u over deze bijeenkomst?

- ☐ Helemaal niet tevreden
- ☐ Niet tevreden
- ☐ Er tussen in
- ☐ Tevreden
- ☐ Heel tevreden

a) Wat ging er goed?

.....

.....

.....

.....

b) Wat zou u een volgende keer anders doen?

.....

.....

.....

.....

2. Deze bijeenkomst was:

- ☐ Te kort
- ☐ Oké
- ☐ Te lang

3. Nu volgen een aantal stellingen over deze bijeenkomst.

Wilt u per stelling aangeven in hoeverre u het ermee eens bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
De cliënt was gemotiveerd om mee te doen.	0	0	0	0	0
De cliënt heeft de lesstof/opdrachten goed begrepen.	0	0	0	0	0
De visuele ondersteuning heeft de cliënt geholpen om de lesstof/opdrachten te bespreken en begrijpen	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker was gemotiveerd om mee te doen.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker begrijpt nu beter wat de problemen van de cliënt zijn.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker weet nu beter hoe hij/zij <i>risicofactoren</i> van delictgedrag met deze cliënt kan bespreken.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker weet nu beter hoe hij/zij <i>beschermende factoren</i> van delictgedrag met deze cliënt kan bespreken.	0	0	0	0	0
De trainer was duidelijk	0	0	0	0	0
Er was een veilige en positieve sfeer.	0	0	0	0	0

U kunt nu de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen en dicht plakken.

Mocht u naar aanleiding van de vragenlijst nog vragen hebben, dan kunt u ons bereiken op:
widya.debakker@hu.nl.

Wij danken u voor uw tijd en uw medewerking!

Bijlage XI: Tussentijdse meting, vragenlijst trainer

Onderzoeksnummer TT

Beste trainer,

In deze vragenlijst vragen wij naar uw mening over deze bijeenkomst.

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 5 minuten.

Deze vragenlijst is vertrouwelijk.

U kunt straks de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen en dichtplakken.

Alvast hartelijk dank voor uw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. Hoe tevreden bent u over deze bijeenkomst?

- ☐ Helemaal niet tevreden
- ☐ Niet tevreden
- ☐ Er tussen in
- ☐ Tevreden
- ☐ Heel tevreden

a) Wat ging er goed?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Wat zou u een volgende keer anders doen?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Nu volgen een aantal stellingen over deze bijeenkomst.

Wilt u per stelling aangeven in hoeverre u het ermee eens bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
De cliënt was gemotiveerd om mee te doen.	0	0	0	0	0
De cliënt heeft de lesstof/opdrachten goed begrepen.	0	0	0	0	0
De visuele ondersteuning heeft de cliënt geholpen om de lesstof/opdrachten te bespreken en begrijpen	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker was gemotiveerd om mee te doen.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker begrijpt nu beter wat de problemen van de cliënt zijn.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker weet nu beter hoe hij/zij <i>risicofactoren</i> van delictgedrag met deze cliënt kan bespreken.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker weet nu beter hoe hij/zij <i>beschermende factoren</i> van delictgedrag met deze cliënt kan bespreken.	0	0	0	0	0
De aanwezigheid van de ervaringsdeskundige had meerwaarde.	0	0	0	0	0
De samenwerking met de ervaringsdeskundige verliep goed.	0	0	0	0	0
Er was een veilige en positieve sfeer.	0	0	0	0	0

3. Wat vindt u van de duur van de bijeenkomst?

- ☐ Te kort
- ☐ Oké
- ☐ Te lang

4. Waren er bepaalde omstandigheden of gebeurtenissen die invloed hebben gehad op deze bijeenkomst?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

U kunt nu de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen en dicht plakken.

Mocht u naar aanleiding van de vragenlijst nog vragen hebben, dan kunt u ons bereiken via:
widya.debakker@hu.nl

Wij danken u voor uw tijd en uw medewerking!

Beste deelnemer,

Fijn dat je deze vragenlijst wilt invullen.

Het invullen duurt ongeveer 5 minuten.

Als je klaar bent, dan mag je de vragenlijst in een envelop doen en dicht plakken.

De trainer geeft de dichte envelop aan de onderzoeker.

Deze vragenlijst is vertrouwelijk.

Dat betekent dat de trainer, toezichthouder of anderen kunnen jouw antwoorden niet kunnen zien.

Alvast bedankt voor jouw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. Ik heb iets gehad aan deze bijeenkomst.

- ☐ Helemaal niet
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

2. Wat heb je gehad aan deze bijeenkomst?

.....

.....

.....

.....

3. Deze bijeenkomst was:

- ☐ Te kort
- ☐ Oké
- ☐ Te lang

4. Nu volgen een aantal stellingen over de bijeenkomst.

Geef voor elke stelling aan of je het ermee eens bent.

Bij iedere stelling kun je één antwoord aankruisen.

	Helemaal oneens 	Beetje oneens 	Weet ik niet 	Beetje eens 	Helemaal eens
Ik vond de opdrachten/oefeningen duidelijk.					
De opdrachten/oefeningen kan ik ook in het echt gebruiken.					
De tekeningen/plaatjes waren duidelijk.					
De trainer is duidelijk.					
Ik kan alles vragen aan de trainer.					
De trainer vraagt of ik hem/haar begrijp.					
Mijn toezichthouder begrijpt nu beter wat mijn problemen zijn.					
Ik heb iets gehad aan de ervaringsdeskundige.					

5. De volgende stellingen gaan over het contact met je toezichthouder.

Kies telkens één antwoord.

	Helemaal oneens 	Beetje oneens 	Weet ik niet 	Beetje eens 	Helemaal eens
Mijn toezichthouder begrijpt precies wat mijn problemen zijn.					
Mijn toezichthouder legt duidelijk uit wat ik moet doen.					
Mijn toezichthouder neemt de tijd om me te begrijpen.					
Mijn toezichthouder houdt rekening met wat er speelt in mijn leven.					
Door mijn toezichthouder snap ik beter hoe ik kan veranderen.					
Na een gesprek met mijn toezichthouder snap ik wat de afspraken zijn.					

6. De volgende stellingen gaan over je gedrag.

Kies telkens één antwoord.

	Helemaal oneens 	Beetje oneens 	Weet ik niet 	Beetje eens 	Helemaal eens
Ik zou zo weer een delict plegen.					
Ik kan mijn gedrag veranderen.					
Ik weet precies waar bij mij de risico's liggen.					

7. Waar heb je het meeste aan gehad tijdens deze training?

.....

.....

.....

.....

.....

8. Waar heb je het minste aan gehad tijdens deze training?

.....

.....

.....

.....

.....

9. Zou je andere jongeren aanraden om ook aan deze training mee te doen?

- ☐ Nooit
- ☐ Misschien
- ☐ Zeker

Dit was de laatste vragenlijst.

Dankzij jouw hulp kunnen we kijken hoe we de interventie kunnen verbeteren.

Harstikke bedankt daarvoor!

Mocht je naar aanleiding van de vragenlijst nog vragen hebben, dan kun je ons bereiken via:
widya.debakker@hu.nl.

Beste reclasseringswerker,

In deze vragenlijst vragen wij naar uw mening over deze bijeenkomst.

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten.

Uw gegevens worden anoniem verwerkt.

U kunt straks de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen.

De envelop wordt dicht geplakt als iedereen zijn/haar ingevulde vragenlijst in de envelop heeft gedaan.

De trainer zal de gesloten envelop aan de onderzoeker geven.

Alvast hartelijk dank voor uw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. In hoeverre heeft *uw cliënt* iets gehad aan deze bijeenkomst?

- ☐ Heel weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

a) Wat heeft *uw cliënt* gehad aan deze bijeenkomst?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. In hoeverre heeft u iets gehad aan deze bijeenkomst?

- ☐ Heel weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

a. Wat heeft u gehad aan deze bijeenkomst?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Hoe gaat u nieuwe kennis/inzichten toepassen bij deze of andere cliënten?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Wat vindt u van de duur van deze bijeenkomst?

- ☐ Te kort
- ☐ Oké
- ☐ Te lang

4. Nu volgen een aantal stellingen over deze bijeenkomst.
Wilt u per stelling aangeven in hoeverre u het ermee eens bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
De cliënt was gemotiveerd om mee te werken.	0	0	0	0	0
De opdrachten/oefeningen waren te moeilijk voor mijn cliënt.	0	0	0	0	0
De visuele ondersteuning heeft mijn cliënt geholpen bij het begrijpen en bespreken van de opdrachten.	0	0	0	0	0
Het doel van deze bijeenkomst was duidelijk.	0	0	0	0	0
Er was een veilige en positieve sfeer.	0	0	0	0	0
De trainer was duidelijk.	0	0	0	0	0
Ik begrijp nu beter wat de problemen van mijn cliënt zijn.	0	0	0	0	0
Ik weet nu beter hoe ik <i>risicofactoren</i> van delictgedrag kan bespreken met deze cliënt.	0	0	0	0	0
Ik weet nu beter hoe ik <i>beschermende factoren</i> van delictgedrag kan bespreken met deze cliënt.	0	0	0	0	0
De aanwezigheid van de ervaringsdeskundige had meerwaarde.	0	0	0	0	0

5. De volgende stellingen gaan over uw cliënt.

Beoordeel deze stellingen zoals u de cliënt op dit moment ervaart.

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
Mijn cliënt is in staat om zijn gedrag te veranderen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt kan criminele verleidingen weerstaan.	0	0	0	0	0
Ik denk dat mijn cliënt gemakkelijk weer bij een delict betrokken raakt.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt weet precies waar bij hem/haar de risico's liggen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt heeft inzicht in zijn/haar eigen talenten en kwaliteiten.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt gelooft in zijn/haar eigen vaardigheden en mogelijkheden..	0	0	0	0	0
Mijn cliënt heeft weinig controle over de dingen die hem/haar overkomen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt denkt dat hij/zij zelf weinig kan doen om belangrijke dingen in zijn/haar leven te veranderen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt voelt zich hulpeloos bij het omgaan met zijn/haar problemen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt kan zijn/haar gedachten en gevoelens onder woorden brengen.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt durft zijn/haar grenzen aan te geven.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt kan voor zichzelf opkomen, als er iets gebeurt wat hij of zij niet wil.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt wordt gesteund door familie om op het rechte pad te blijven.	0	0	0	0	0
Mijn cliënt wordt gesteund door een volwassene buiten de familie om op het rechte pad te blijven.	0	0	0	0	0

Mijn cliënt heeft pro-sociale vrienden of kennissen.	0	0	0	0	0
--	---	---	---	---	---

6. De volgende stellingen gaan over uw rol in het contact met deze cliënt.
Beoordeel deze stellingen zoals u uw rol op dit moment ervaart.

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
Ik weet precies wanneer het risico bij mijn cliënt toeneemt.	0	0	0	0	0
Ik kan met deze cliënt signalen van oplopend risico bespreken.	0	0	0	0	0
Ik kan mijn cliënt duidelijk uitleggen wat hij/zij moet doen en waarom dat goed is om te doen.	0	0	0	0	0
Met mijn hulp begrijpt mijn cliënt nu beter hoe hij/zij kan veranderen.	0	0	0	0	0
Ik begrijp precies wat de problemen van mijn cliënt zijn.	0	0	0	0	0
Ik neem de tijd om mijn cliënt goed te begrijpen.	0	0	0	0	0
Ik houd rekening met de omstandigheden van mijn cliënt.	0	0	0	0	0
Na afloop van een gesprek weet mijn cliënt goed wat we hebben afgesproken.	0	0	0	0	0

Wilt u de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen en dicht plakken?

Mocht u naar aanleiding van de vragenlijst nog vragen hebben, dan kunt u ons bereiken via:
widya.debakker@hu.nl.

Hartelijk dank voor uw tijd en uw medewerking!

Widya de Bakker

Bijlage XIV: Nameting, vragenlijst ervaringsdeskundige

Onderzoeksnummer NE

Beste ervaringsdeskundige,

Deze vragenlijst gaat over uw mening over deze bijeenkomst.

Daarna vragen we naar uw inschatting van de cliënt en hoe u terug kijkt op de interventie.

Het beantwoorden van deze vragen duurt ongeveer 10 minuten.

Als u klaar bent, dan kunt u de vragenlijst in een envelop van de HU doen en dicht plakken.

De trainer geeft de gesloten envelop aan de onderzoeker.

De trainer of anderen kunnen uw antwoorden niet zien.

Alvast hartelijk dank voor uw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. Hoe tevreden bent u over deze bijeenkomst?

- ☐ Helemaal niet tevreden
- ☐ Niet tevreden
- ☐ Er tussen in
- ☐ Tevreden
- ☐ Heel tevreden

a) Wat ging er goed?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Wat zou u een volgende keer anders doen?

.....

.....

.....

.....

.....

2. Deze bijeenkomst was:

- ☐ Te kort
- ☐ Oké
- ☐ Te lang

3. Nu volgen een aantal stellingen over deze bijeenkomst.

Wilt u per stelling aangeven in hoeverre u het ermee eens bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
De cliënt was gemotiveerd om mee te doen.	0	0	0	0	0
De cliënt heeft de lesstof/opdrachten goed begrepen.	0	0	0	0	0
De visuele ondersteuning heeft de cliënt geholpen om de lesstof/opdrachten te bespreken en begrijpen	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker was gemotiveerd om mee te doen.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker begrijpt nu beter wat de problemen van de cliënt zijn.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker weet nu beter hoe hij/zij <i>risicofactoren</i> van delictgedrag met deze cliënt kan bespreken.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker weet nu beter hoe hij/zij <i>beschermende factoren</i> van delictgedrag met deze cliënt kan bespreken.	0	0	0	0	0
De trainer was duidelijk.	0	0	0	0	0
Er was een veilige en positieve sfeer.	0	0	0	0	0

4. Nu volgen een aantal stellingen over de cliënt.

Bij deze stellingen vragen we naar uw inschatting van de cliënt op dit moment.

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
Deze cliënt is in staat om zijn gedrag te veranderen	0	0	0	0	0
Deze cliënt kan criminele verleidingen weerstaan	0	0	0	0	0
Ik denk dat deze cliënt gemakkelijk weer bij een delict betrokken raakt	0	0	0	0	0
Deze cliënt weet precies waar bij hem/haar de risico's liggen	0	0	0	0	0
Deze cliënt heeft inzicht in zijn/haar eigen talenten en kwaliteiten	0	0	0	0	0
Deze cliënt gelooft in zijn/haar eigen vaardigheden en mogelijkheden	0	0	0	0	0
Deze cliënt heeft weinig controle over de dingen die hem/haar overkomen.	0	0	0	0	0
Deze cliënt denkt dat hij/zij zelf weinig kan doen om belangrijke dingen in zijn/haar leven te veranderen	0	0	0	0	0
Deze cliënt voelt zich hulpeloos bij het omgaan met zijn/haar problemen.	0	0	0	0	0
Deze cliënt kan zijn/haar gedachten en gevoelens onder woorden brengen	0	0	0	0	0
Deze cliënt durft zijn/haar grenzen aan te geven	0	0	0	0	0
Deze cliënt kan voor zichzelf opkomen, als er iets gebeurt wat hij of zij niet wil	0	0	0	0	0
Deze cliënt wordt gesteund door familie om op het rechte pad te blijven.	0	0	0	0	0
Deze cliënt wordt gesteund door een volwassene buiten de familie (rolmodel) om op het rechte pad te blijven	0	0	0	0	0
Deze cliënt heeft pro-sociale vrienden of kennissen	0	0	0	0	0

5. In hoeverre heeft de cliënt volgens u iets gehad aan de interventie?

- ☐ Heel weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

a) Wat heeft de cliënt gehad aan de interventie?

.....

.....

.....

.....

.....

6. In hoeverre heeft de reclasseringswerker volgens u iets gehad aan de interventie?

- ☐ Heel weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

a) Wat heeft de reclasseringswerker gehad aan de interventie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Hoe tevreden bent u over de samenwerking met de trainer?

- ☐ Helemaal niet tevreden
- ☐ Niet tevreden
- ☐ Er tussen in
- ☐ Tevreden
- ☐ Heel tevreden

b) Wat ging er goed?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

c) Wat zou u een volgende keer anders doen?

.....

.....

.....

.....

.....

Dit was de laatste vragenlijst.

Hartelijk dank voor uw tijd en uw medewerking!

Mocht u naar aanleiding van de vragenlijst nog vragen hebben, dan kunt u ons bereiken op:
widya.debakker@hu.nl.

Onderzoeksnummer NT

Beste trainer,

In deze vragenlijst vragen wij naar uw mening over deze bijeenkomst.

Daarnaast zijn we benieuwd hoe u het gedrag van deze cliënt op dit moment inschat.

Het invullen van deze vragenlijst duurt ongeveer 10 minuten.

Deze vragenlijst is vertrouwelijk.

U kunt straks de ingevulde vragenlijst in een envelop van de HU doen en dichtplakken.

Alvast hartelijk dank voor uw deelname!

Widya de Bakker

Onderzoeker bij het lectoraat Kennisanalyse Sociale Veiligheid

Hogeschool Utrecht

1. Hoe tevreden bent u over deze bijeenkomst?

- ☐ Helemaal niet tevreden
- ☐ Niet tevreden
- ☐ Er tussen in
- ☐ Tevreden
- ☐ Heel tevreden

a) Wat ging er goed?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Wat zou u een volgende keer anders doen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Nu volgen een aantal stellingen over deze bijeenkomst.

Wilt u per stelling aangeven in hoeverre u het ermee eens bent?

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
De cliënt was gemotiveerd om mee te doen.	0	0	0	0	0
De cliënt heeft de lesstof/opdrachten goed begrepen.	0	0	0	0	0
De visuele ondersteuning heeft de cliënt geholpen om de lesstof/opdrachten te bespreken en begrijpen	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker was gemotiveerd om mee te doen.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker begrijpt nu beter wat de problemen van de cliënt zijn.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker weet nu beter hoe hij/zij <i>risicofactoren</i> van delictgedrag met deze cliënt kan bespreken.	0	0	0	0	0
De reclasseringswerker weet nu beter hoe hij/zij <i>beschermende factoren</i> van delictgedrag met deze cliënt kan bespreken.	0	0	0	0	0
De aanwezigheid van de ervaringsdeskundige had meerwaarde.	0	0	0	0	0
De samenwerking met de ervaringsdeskundige verliep goed.	0	0	0	0	0
Er was een veilige en positieve sfeer.	0	0	0	0	0

3. Wat vindt u van de duur van de bijeenkomst?

- ☐ Te kort
- ☐ Oké
- ☐ Te lang

4. Waren er bepaalde omstandigheden of gebeurtenissen die invloed hebben gehad op deze bijeenkomst?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Nu volgen een aantal stellingen over de cliënt.

Bij deze stellingen vragen we naar uw inschatting van de cliënt op dit moment.

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
Deze cliënt is in staat om zijn gedrag te veranderen	O	O	O	O	O
Deze cliënt kan criminele verleidingen weerstaan	O	O	O	O	O
Ik denk dat deze cliënt gemakkelijk weer bij een delict betrokken raakt	O	O	O	O	O
Deze cliënt weet precies waar bij hem/haar de risico's liggen	O	O	O	O	O
Deze cliënt heeft inzicht in zijn/haar eigen talenten en kwaliteiten	O	O	O	O	O
Deze cliënt gelooft in zijn/haar eigen vaardigheden en mogelijkheden	O	O	O	O	O
Deze cliënt heeft weinig controle over de dingen die hem/haar overkomen.	O	O	O	O	O

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens, noch mee eens	Mee eens	Helemaal mee eens
Deze cliënt denkt dat hij/zij zelf weinig kan doen om belangrijke dingen in zijn/haar leven te veranderen	0	0	0	0	0
Deze cliënt voelt zich hulpeloos bij het omgaan met zijn/haar problemen.	0	0	0	0	0
Deze cliënt kan zijn/haar gedachten en gevoelens onder woorden brengen.	0	0	0	0	0
Deze cliënt durft zijn/haar grenzen aan te geven.	0	0	0	0	0
Deze cliënt kan voor zichzelf opkomen, als er iets gebeurt wat hij of zij niet wil.	0	0	0	0	0
Deze cliënt wordt gesteund door familie om op het rechte pad te blijven.	0	0	0	0	0
Deze cliënt wordt gesteund door een volwassene buiten de familie (rolmodel) om op het rechte pad te blijven.	0	0	0	0	0
Deze cliënt heeft pro-sociale vrienden of kennissen.	0	0	0	0	0

De volgende vragen gaan over hoe u terug kijkt op de interventie in het algemeen.

6. In hoeverre heeft de cliënt volgens u iets gehad aan de interventie?

- ☐ Heel weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

a) Wat heeft de cliënt gehad aan de interventie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. In hoeverre heeft de reclasseringswerker volgens u iets gehad aan de interventie?

- ☐ Heel weinig
- ☐ Weinig
- ☐ Er tussen in
- ☐ Veel
- ☐ Heel veel

b) Wat heeft de reclasseringswerker gehad aan de interventie?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Hoe tevreden bent u over de samenwerking met de ervaringsdeskundige?

- ☐ Helemaal niet tevreden
- ☐ Niet tevreden
- ☐ Er tussen in
- ☐ Tevreden
- ☐ Heel tevreden

a) Wat ging er goed?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Wat zou u een volgende keer anders doen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dit was de laatste vragenlijst.

Hartelijk dank voor uw tijd en uw medewerking!

Mocht u naar aanleiding van de vragenlijst nog vragen hebben, dan kunt u ons bereiken op:
widya.debakker@hu.nl.

Bijlage XVI: Overzicht ingevulde vragenlijsten per traject

Bijeenkomst	Onderzoeksnummer			
	161	121	241	131
1. Startmeting				
Cliënt	X	X		X
Rw'er	X	X		X
ED	X	X		X
Trainer	X	X		X
2. Tussentijdse meting				
Cliënt	X	X		X
Rw'er	X	X		X
ED	Was niet aanwezig bij tweede sessie, conform draaiboek			
Trainer	X	X		X
3. Tussentijdse meting				
Cliënt	X			
Rw'er				
ED	X			
Trainer	Was niet aanwezig bij derde sessie, conform draaiboek			
4. Tussentijdse meting				
Cliënt		X	X	X
Rw'er		X	X	X
ED		X	X	X
Trainer		X	X	X
5. Tussentijdse meting				
Cliënt	X	X	X	X
Rw'er		X	X	X
ED	X	X	X	X
Trainer	X		X	X
6. Tussentijdse meting				
Cliënt	X		X	X
Rw'er		X	X	
ED			X	X
Trainer		X	X	X
7. Nameting				
Cliënt	X	X		X
Rw'er	X	X		
ED	X			X
Trainer		X		X